

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un jum.
Pe o lună . . . 2 *

Nrul de Duminică

Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Deák Ferencz-utca 26.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se ma-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502

Un apel.

Presă e întotdeauna o oglindă vie a so-
cietății pe care o reprezintă. În ea se re-
ogăndesc toate frământările, mici și mari, ale
acestei societăți; toate fazele de evoluție,
îmbucurătoare sau supărătoare, prin cari
trece această societate. Presă e expresia
forței ce residă în societatea pentru care e
creiată.

Istoria ziaristicii române din deceniile din
urmă e bogată în învățături. Dacă ziarul
românești, cari s'au întemeiat și susținut cu
mari jertfe, nu și-au putut împlini toate până
la sfârșit rolul frumos al apărării intereselor
naționale, vina n'a fost, întotdeauna nu-
mai a ziarului și a celor din jurul lui. Vina
cea mai mare a fost, și e, a societății din
care s'a alimentat și și-a luat puterile. Am
fost prea divizați; în sânul poporului nostru
s'au ivit prea multe neînțelegeri cu privire
la felul de a lupta; prea multe au fost in-
teresele cari se lăvău, încât să se fi putut
ridica un ziar mai presus de toate frământă-
rile și zbuciumările unei societăți în for-
mație — și ziarele noastre au fost nevoite,
în măsură mai mare sau mai mică, să re-
prezinte vederile unei anumite pături sau
ale unei anumite grupări.

Presă românească a luptat, însă, întot-
deauna pentru înlăturarea neînțelegerilor lo-
cale și personale; a muncit întotdeauna pen-

tru consolidarea societății românești și cu
prețul unor jertfe mari a ajuns în cele din
urmă să vadă cum marea societate a nea-
mului românesc începe să fie pătrunsă și
convinsă de comunitatea intereselor tuturor
membrilor cari o alcătuiesc.

Presă românească a venit într'ajutorul
societății românești, convinsă că la rândul
ei și societatea românească îi va veni în-
tr'ajutor presei. Progresele mari realizate de
presă românească în anii din urmă sânt o
dovadă vie a progreselor realizate de so-
cietatea românească.

Am făcut, însă, calea numai de jumătate.
De acum înainte ne așteaptă luptele grele
și hotărâtoare, cari vor reclama jertfe noi
și mai însemnate decât cele de până a-
cum.

*Acum e rândul societății românești să
vină într'ajutorul presei sale.*

*

Ziarul nostru în curând va intra în anul
al XIV-lea al existenței sale.

O încercare modestă la început, izvo-
rită dintr'o necesitate inexorabilă a împre-
jurărilor, a ajuns astăzi, mulțumită înțele-
gerii întemeitorilor și sprijinului cititorilor, un
organ de luptă de care — nu ne știm s'o
spunem — putem fi mândrii cu toții.

»Tribuna« nu mai e astăzi organul unei
grupări locale sau politice, ci e un organ
al întreg neamului românesc, un apărător
dezinteresat al tuturor intereselor românilor.

Având corespondenți speciali în toate
părțile locuite de români, precum și în cen-
trele mari ale Europei; dispunând de un
serviciu telegrafic și telefonic prompt, »Tri-
buna« e astăzi cel mai bine informat ziar
românesc. Succesele ziarului nostru au fost
recunoscute și apreciate de toți cititorii săi.

Voim, însă, să mergem înainte pe alea
pe care am pornit. Facem, dar, apel la toți
cititorii noștri să ne vie într'ajutor, înles-
nindu-ne realizarea îmbunătățirilor ce avem
de gând să le facem.

Nu cerem dela cititorii noștri jertfe
materiale, ci numai îndemnuri — pentru
alții.

Se apropie sfintele serbători ale Crăciu-
nului, cu darurile ei multe și frumoase pen-
tru toți, mici și mari, săraci și bogați.

Am dori să ne împărțim și noi dela
cititorii noștri de un dar mic și neînsemnat
pentru ei: **Fiecare abonat să ne câștige
numai un singur alt abonat!**

*

Pentru cititori nu este acesta un lucru
mare, pentru consolidarea însă a unui ziar
care prin trecutul său, prin felul său de or-
ganizație și prin situația ce și-a câștigat,
în lăuntru și în afară, este privit de o ex-
presie a forței și a dezvoltării societății ro-
mânești întregi, mica aceasta propagandă ar
fi atât de însemnată.

S-au făcut minuni, de pildă la socialiști
prin felul acesta de propagandă.

Pădurile noastre.

De Al. Vlahuță.

Ciudat cum noi, românii, n'am păstrat dra-
gostea pădurilor. Și doar sântem copii ai co-
drului, prin jumătate din trecutul nostru. Doina
acolo am învățat-o, acolo am crescut, de-acolo
am roit la câmp. Și arme din stejrii lui ne-am
făcut, și mântuire în lăuntru lui ne-am aflat, de
câteori un val mai greu, a trecut peste noi. Și
ce valuri au trecut peste noi! O, nu se va pu-
tea zice că nu ne-a iubit pădurea și nu ne-a
purtat de grijă. De altfel, cântecele poporului
nostru sânt pline de duioșia acestei sfinte iubiri
seculare.

Eu mă duc — codrul rămâne,
Plânge frunza după mine...

Cântecul poporului nostru! Amintiri vechi și
ele, puse la muzeu — ca toate lucrurile bune și
cinstite, cari i au fost pe vremuri țaria și podoaba
vieții noastre. Incelul cu incelul ne așezăm în
muzeu toate darurile și bogățiile firii noastre, tot
sufletul nostru — frumosul nostru suflet de-odi-
nioară.

Ce trist, își cântă codrul doina înstrăinării lui
— căci acum el pleacă, și noi rămânem! Nu-l
auziți? În babuitul greu al topoarelor, în țipătul
de bestie lacomă a ferăstraicilor, în șușetul plute-
lor ce lunecă pe mândrele ape ale munților no-
ștri — robiți și ei, săraci — eu, zi și noapte,
aud jalea codrului care se duce. Au ceva tâlhă-
resc uneori, în iușeala cu care-o zbughesc din pă-
dure, vagoanele încărcate... Parc' ar fugi c'o pradă.

Ce trebuie să-și spună vulturii când văd ei, de
sus, năprasnica surpare a împărăției lor, pe care
erau deprinși s'o creadă veșnică!

Se duc pădurile noastre. Carpații se desvălesc
a pustiu. Ca niște rani rămân urmele pădurilor.
Rani de moarte pe trupul țării. Al zice că începe
sfârșitul lumii noastre. Munții Neamțului înfăți-
șează priveliști de ruină, Vrancea e devastată, pe
Lotru să năruie stâncile de jarul uscăciunii... Din
toate părțile se părăduesc puterile pământului și
ocrotirea neamului, — prin toate rările acestea
curge sângele țării noastre. Și noi habar n'avem.
Anii de secetă se întesesc, vânturi din ce în ce
mai grozave trec peste holdele noastre și le svân-
tează, vara pe câmp și-e jale să te uiți, pe lun-
cile apelor, nici iarba nu mai crește — și noi zi-
cem că toate astea sânt valuri ale soartei. Ce
poți să faci? Cum o vrea cel de sus.

Nu iubim copacii. Când s'au tăiat în Paris doi
arbori, ca să facă loc aceluia prepeleac monstruos
care se chiamă Turnul Eiffel, a fost o indignare
generală; toată presa franceză a protestat, parc' ar
fi fost vorba de distrugerea unui monument na-
țional. Vai, noi nu avem religia amintirii nici pen-
tru oameni!

Vom putea oare sădi vr'odată în inima copii-
lor noștri dragostea naturii, și respect pentru
operele ei? Pe scoarța bătrânilor copaci dela Aga-
pia și dela mănăstirea Neamțului am văzut, în li-
tere de o palmă, săpate adânc numele flămânzi-
lor de celebritate, cari cred că generațiile viitoare
trebuie să știe că au făcut și ei umbră pământu-
lui acestuia și... ofenză podoabelor lui. De-a lun-
gul drumurilor, pomii roditori, sădiți de milostivii
cari s'au dus, și au vrut să lase o pomană după

ei, bieții pomi roditori ai nimăruia și ai tuturor,
sânt vara cu atât mai batjocoriți și mai zdren-
țuiți, cu cât ramurile lor au fost mai încărcate
de roade.

Pedeapsa celui bun și dăruic! În alte țări fio-
rile și fructele grădinilor publice sânt lăsate în
paza trecătorilor. La noi când înfloresc teli la
șosea — e o adevărată sălbătăcie: nici crengi
nu le mai rămân bieților copaci. În alte părți e o
zi mare, »sărbătoarea arborilor«. Nu e copil de
școală care să nu-și sădiască în ziua aceia copă-
celul lui, cu grijă mare și cu frumosul gând că
aduce și el pe lume pătăcica lui de bine, că se
leagă și el prin ceva cu pământul care-l hrănește.
La noi — ce drumeț nu și face băț, codrișcă la
biciclu, sau gânj la căruță din nelușile fragede
plantate pe marginea șoselelor?

Nu-i răutate, nu-i plăcere de a strica. E un
obicei; un obicei urit. I-a vorbit vre odată cineva
deslușit și omenește despre ce se cade și ce nu
se cade, despre ce e bine și ce e rău, dincolo
de gardul gospodăriei lui? El e un »pădureț« —
un copil sălbatec al naturii; al naturii vaste și
nepăsătoare, care n'are șosele drepte și arbori
plantați la rând și care nici odată nu l-a tras la
răspundere pentru vre o stricăciune de felul acesta,
Știe el bine cât de plăcut e vara, la drum, să
poți găsi un petec de umbră pentru un pic de
odihnă. Dar el e un om zorit de nevol, și mia-
tea lui nu-i deprimă să lege lucruri așa depăr-
tate...

Ce poate să aibă de-a face odihna strănepol-
ților lui, cu ploșorul acesta, subțirel ca degetu-
care și tremură frunza, drept în locul unde... gro-

Societatea noastră românească de pretutindeni, are nevoie de un ziar, care apare zilnic; care este redactat cu tot aparatul și tehnica ziarelor moderne; care să înlocuiască citirea ziarelor străine; care înregistrează repede toate știrile, toate faptele ce se petrec în lume și cari, în mod firesc interesează pe orice om cult, înfățișându-le în lumina gândirii românești; de un ziar care să sintetizeze gândirea și viața întregului neam, nu numai a unui colț de țară, a cutărei sau cutărei provincii românești.

Prin trecutul ei, prin dezvoltarea-i organică de pân'aci, prin așezarea geografică a locului unde apare, care-i îngăduie o legătură ușoară cu Budapesta, Viena și București, și în același timp în contact imediat cu masele românești »Tribuna« a îndeplinit, credem, și pân'aci rolul unui ziar al intereselor generale românești.

Fie prin meritele ei, fie prin forța împrejurărilor, ea și-a cucerit această situație, pe care înzădar iar mai contesta-o invidia neputincioasă. Românii, chiar și cei cari ne pizmuiesc, în raporturile lor cu străinii, vizează cu mândrie la »Tribuna«, când este vorba să se laude, ori măcar să nu se jeneze de-o prea rudimentară presă a lor.

Astăzi nu numai publicul dela noi găsește în »Tribuna« tot ce poate interesa din viața românilor de pretutindeni, ci și publicul din regat și cercurile străine, caută în »Tribuna« dacă îi interesează ceva din viața românilor din Ungaria. În Budapesta, în Viena ori la București, »Tribuna« este privită ca o expresie a românilor din Ungaria.

În rolul acesta al ei să nu se creadă că »Tribuna« ar vrea să se extindă în detrimentul celorlalte foi românești. Dinpotrivă, pentru existența unui ziar ca »Tribuna« celelalte ziare românești sunt chiar indispensabile. Făcând servicii mari cauzei naționale, acolo unde apar, ele ne fac servicii neprețuite și nouă, ba fără ele ar fi aproape cu neputință înjghebarea unui ziar mai mare. Nu privim cu dușmănie, nici dacă alătura de noi, ar lua un asemenea avânt alt confrate, îndeplinind aceeași misiune. Nu noi vom fi aceia cari, să nu ne bucurăm de o dezvoltare a presei românești și să pizmuim, din motive înguste și urâte, aceasta dezvoltare, care a presei fiind, este și a cauzei ce servim.

Ca să ne putem însă împlini rolul cu

demnitate, ca să putem răspunde acestei meniri, îi cerem publicului nostru un sprijin mai mare ca în trecut. Nu cerem nici azi, cum n'am cerut nici în trecut jertfe materiale dela nimeni. Atât numai cerem:

Fiecare abonat să ne câștige un singur alt abonat!

Consistorul mitropolitan. Consistorul mitropolitan ținut supț președenția I. P. S. Sale Mitropolitului Ioan Meșianu, s'a închis ieri.

Precum sântem informați consistorul mitropolitan a hotărât să susție hotărârea în chestia catechizării și a luat demersuri pentru o mai bună informare a Coroanei.

Limba românească în liceul din Caransebeș. Ni se scrie: Ne aflăm deja în a treia lună de când s'au deschis școlile și cu regret sântem siliți a constata că studiul limbii române, spre mahnirea părinților celor 200 de elevi români și spre paguba fără margini a tinerilor, nu se propune nici azi la gimnaziul de stat din Caransebeș.

Ne luăm voie a întreba venerabilul Consistor din Caransebeș, care este pricina?

Nou alesul episcop al Caransebeșului. P. C. Sa dl Dr. E. Miron Cristea a făcut Vineri trecută, scrie »Tel. Rom.«, vizită fișpanului comitatului Caraș-Severin, dlui Fialka, la Lugos, apoi a plecat la Budapesta, unde Luni s'a prezentat E. E. L. ministrului președinte Alex. de Wekerle, ministrului de culte, conte, Apponyi, și secretarilor de stat I. Toth și V. Molnár, fiind pretutindenea primit cu afabilitate. Iar Marți a făcut prescrișul examen canonic înaintea Preșințitului sinod episcopesc întrunit la Sibiu.

Primarul Romei împotriva monarhiei noastre. Atitudinea Italiei față cu tripla-alianță, din care și ea face parte, a fost discutată în vremele din urmă cu mult scepticism. Mai ales după întâlnirea regelui Italiei cu Țarul Rusiei, la Racconigi, presa europeană a început să-și exprime îndoiala în aderarea sinceră a Italiei la tripla-alianță.

Un discurs recent al primarului Romei, Nathan, pare a da dreptate acestor îndoilești vagi. Nathan a asistat și el la întâlnirea dela Racconigi și pentru faptul acesta a fost tras la răspundere de către majoritatea — antimonarhică — a consiliului comunal, cu ale cărei voturi a fost ales primar. Motivându-și participarea la această întâlnire, primarul Romei a declarat că Italia a căutat și a găsit în Rusia un prieten, care o va apăra împotriva altor primejdii...

Declarația aceasta e interpretată în cercurile diplomatice ca fiind îndreptată împotriva monarhiei noastre.

Disolvarea șaborului. Banul Croației a fost primit azi în audiență la monarhul, după ce prealabil el a vizitat la Budapesta pe primul ministru Wekerle. Conferința baronului Rauch cu primul-ministru ungar și audiența lui de azi, după cum se afirmă din izvor oficios e în legătură cu disolvarea șaborului.

O telegramă din Agram confirmă știrea aceasta și spune că în cercurile politice serioase, dela Agram, circulă șvonul că disolvarea șaborului va urma cu siguranță peste câteva zile. Nouile alegeri se vor publica numai decât și după posibilitate ele se vor și face cât mai curând, ca să i-se dea noului parlament prilej de a vota indemnitatea fără întârziere. E însă foarte problematic dacă va obține banul Rauch, în acest scop, o majoritate docilă.

Deputații croați și indemnitatea. Corespondentul nostru din Viena ne scrie: O mare parte a membrilor coaliției sârbo-croate sânt reținuți în Viena la desbaterile procesului contra lui Friedjung și astfel foarte puțini deputați croați vor putea să fie de față Vineri la ședința camerei. Oricare ar fi sfârșitul procesului, el nu va provoca nici o schimbare în atitudinea politică a coaliției. Coaliția se va menține în cadrele ei de astăzi și membrii vor purta o luptă solidară atât în camera ungară cât și în șaborul din Agram. Cu prilejul prezentării proiectului de indemnitate, deputații croați se vor atașa Vineri la celelalte partide opoziționiste. Ei vor lua cuvânt în cursul discușunii și și-au designat în acest scop vre-o câțiva combatanți.

O insultă la adresa justiției vieneze. Cehii liberali au adresat ministrului de justiție o interpelare în chestia procesului de înaltă trădare din Viena.

Interpelarea a fost desfășurată de deputatul masyrikan Dr. Stransky, care a adus cele mai grave acuze la adresa președintelui curței cu jurași, care conduce desbaterile procesului Friedjung. Dr. Stransky spune, că guvernul a tocmit presa vieneză pentru a influența juriul. »N. Fr. Pr.« precum și »Reichspost« s'au angajat la acest rol odios.

Atât procurorul cât și judecătorii se poartă față de acuzatori cu un cinism revoltător. Ziarele caută să intimideze pe martori, pentru a nu se putea prezenta la proces.

Astfel a fost amenințat șeful de secție Spalakovici, ale cărui depoziții ar fi fost în favorul acuzatorilor, care din cauza tratamentului dur al justiției au luat rolul de acuzăți.

Ministrul n'a răspuns încă la interpelația aceasta.

Procesul de presă pentru agitație a d-lui Francisc Hossu Longin.

— Raport special —

În 9 I. c. s'a ținut pertractarea înaintea curții cu jurași din Țârgul-Murășului contra cunoscutului bărbat al vieții noastre publice Francisc Hossu Longin, acuzat de a fi săvârșit agitație contra naționalității maghiare prin articolul »Mea Culpa« publicat în »Gazeta Transilvaniei«.

Procesul prezenta un deosebit interes nu numai prin greutatea și trecutul persoanei aduse la bara judecătii, dar și pentru motivul că articolul conținea exclusiv aprecieri asupra îndatoririi clasei culte românești față de poporul dela țară, cari nu puteau fi aduse în raport cu rasa maghiară și prin urmare era mai ales între legiști legitimă curiozitatea cum o să reușiască procurorul de a crea un substrat pentru acuză.

Procesul prezenta mai presus de toate o caracteristică înfățișare prin faptul, că pre-

zav îi mai trebuia lui o coadă de biciu? Că par'că Dumnezeu i-l-a scos în cale...

Il vede el peste cincizeci de ani copac mare? Numai voi, învățători și preoți ai satelor noastre, netrezite încă la viața cea adevărată, numai voi îl puteți face să vadă cu sute de ani înaintea lui, și cu sute de ani în urma lui — pentru că s'întâmă în el, nu clipa lacomă a nimelniciei lui, ci puterea hotărâtă și tralnică a unui neam, care vine de departe și merge departe înainte...

Dela voi așteptăm împădurirea cea nouă a țării. Vouă trebuie să vă fie dragi copacii. În multe privinți, vă și asemănați lor — acestor mari prieteni ai omului, cari prin însăși binefacerile lor, ne dau atâtea învățături. Tăcuți, puternicii, blagoslovii noștri prieteni. Ei sorb reveneala din pământ, pentru a ne-o da vara, ș'adună căldură dela soare, pentru a ne-o da iarna. Ei curăță aerul stropindu-l, prin frunzele lor, cu apa pe care-o pompează, prin rădăcinile lor, dela adâncimi considerabile. Ei cumpănesc mânia vânturilor și regulează schimbările atmosferice, având dreptul și posibilitatea de a vorbi cu norii despre nevoile pământului. Ei înfrânează prăpăstioasa navală a puhoaelor, pe cari le sparg și le îmblânzesc, ei împiedică măcinarea munților și ruperea dealu ilor, ei leagă țărâța întunerecului de

jos cu slava luminii de sus, — ei sânt sănătatea și îmbelșugarea, mândria și sărbătoarea pământului nostru.

Iubiți copacii. Cu frunza lor putrezită e dospit lutul din care a făcut Dumnezeu pe om. Ei sânt izvorul, și ocrotirea, și poezia vieții. Iubiți copacii. Au fost popoare cari s'au închinat pădurii. Acelea păstrează și azi, ca și în vremea de demult, ceva proaspăt și robust în sângele lor — ceva din eterna tinerețe a zeilor. E cel dintâi templu, și va fi cel din urmă refugiu al omenirii.

Ce frumusețe de viață era odinioară în Palestina! Dar în Grecia! Și cum s'a dus! Cu fiecare arbore cădea o fărâma din puterea acelei minunate vieți. Și când s'a dus cea din urmă pădure, a rămas piatra uscată și... amintirea gloriei, care în ceasul de umilință e »cea mai mare durere«, cum zice Dante.

Nu tăiați pădurile, că-i viața voastră acolo. Se pare însă că popoarele învață anevoie din experiența altor popoare.

Îndură-te, Doamne, și fă ca neamul meu să nu tragă o asemenea învățatură din propria-i cercare!

(»Universul«).

ședintele chemat de a conduce dezbaterile era acel *conte Lázár Miklós*, care în procesul pentru *fondul Iancu* l-a numit pe *Avram Iancu* »căpitan de bandiți«, iar acuzatul de acum era apărătorul de oarecând a tinerimii universitare, care a fost acuzată și ea în persoanele delegaților săi, cari au adus ca omagiu memoriei insultate a eroului, o cunună pe mormântul dela Tebea și-au rostit discursuri, cerând satisfacție publică.

Este în via memorie atitudinea energică a dlui *Francisc Hossu Longin* în acel proces, cum atâtea alte procese celebre politice și mai ales seafința rostită de el asupra celui *conte Lázár*, care la rândul său era acum chemat, să-și rostiască judecata asupra numitului.

Curtea se constituie la orele 9, prezident: *Contele Lázár Miklós*; judecători votanți: *Vál* și *Bella*. Procuror: *Tarr*. Interpret *Dr. Vancea*.

Acuzatul, care se prezintă fără apărător declară categoric, că nu uzează de dreptul de a respinge nici un jurat; astfel apoi se sortează 12 jurați toți din clasa micilor burghezi săcui, cari fac jurământul obișnuit, ce conține și obligamentul de a nu discuta chestiuni de ale procesului cu nimeni altul, decât cu colegii jurați. După aceasta președintele dă citire deciziei de acuză a tribunalului și întreabă pe acuzat dacă dorește să l-se citească în extensivne articolul.

Acuzatul declară că lasă citirea la placul președintelui. Procurorul stăruiind a se citi întreg articolul; notarul îl citește subliniind părțile incriminate.

Articolul subliniat în părțile incriminate este următorul: (1).

Te cuprinde o grijă și o întristare adîncă, cînd zilnic, nu citești, decît plîngeri și constatări ce se fac în presa noastră asupra stării destrăbălate și nenorocite, în care am ajuns pe toate terenele vieții noastre publice.

Acele jălui și fînguri, cu toate constatările nenumărate, dovedesc că neamul nostru are să sufere în urma unor mari greșeli politice și că cei ce le au comis, cred că prin tînguri și prin constatări își vor putea scuza și vor putea înlătura relele, ce ca valori turbate năpădesc asupra noastră din toate părțile.

Nenorocirea noastră a fost și este: că nu numai nu ne cunoaștem, ci durere, nici nu vrem a cunoaște greșelile și păcatele noastre, — nu vrem nici azi, să ne dăm seamă, de urmările, ce nesmintit vor trebui se rezulte mai cu seamă din greșelile și păcatele noastre proprii. Oricît ne am amăgi pe noi și lumea din jurul nostru, — oricît ne-am fali cu străbunii noștri, — oricît ne-am plînge, la toate ocaziunile, și oricît ne-am încerca, să arătăm, în scris și cu grai viu (că soarta noastră e excepțională, ba că e insuportabilă, rămîne fapt: ca cea mai mare parte, am putea zice aproape totalitatea intelectualilor noștri, naturali, îndatorății conducători ai luptelor ce avem să le purtăm: nu vreau să lupte așa, — așa precum recer atacurile ce zilnic întîmpinăm, ci supt diverse pretexte, se suptrag pe rînd, și astfel luptele noastre n'au să fie decît pierdute și azi și mine). Din acest fapt urmează ca de sine un alt fapt, o nenorocire și mai mare, care asemenea se prezintă lumii invers, că adecă din ce înaintăm, tot mai mult, poporul nostru se depărtează de aceia, pe cari i-a crezut, că li vor fi »frați« nu numai pela serbări și diverse conveniri, ci adevărații lui apărători, în nenumăratele necazuri zilnice.

(Cîte interese mari nu se periclitează în comune, în opide și orașe, mai cu seamă pe terenul justiției și al administrațiunii, numai și numai: pentru că »condecătorii« și »intelectualii« nenorocitul nostru popor, nu numai nu se interesează, nu numai nu se expun pentru a-l putea ajuta la timp), ci formal seferesc de a-i da cel puțin un sfat, ca nu cumva să-și pericliteze ale lor interese.

Înzădar s'ar nega, înzădar ne-am trudi să ascundem, sau să dăm o altă înfățișare faptelor, (răul acesta există și mereu se întinde ca urmare firiască a lucrurilor, de care nu se pot bucura decît cei ce încep a cunoaște slăbiciunile și păcatele noastre și cari se și grăbesc a le exploata în favorul lor și spre nimicirea noastră sigură).

Din necunoașterea greșelilor și a păcatelor noastre politice s'a mai născut încă o altă nenorocire națională, un rău, ce bîntuie și amenință a bîntui întreaga noastră viață publică, adecă; s'au înmulțit peste măsură »bărbații politici« de tot soiul. Pe unde te uiți și pe unde te duci, dai cu ochii tot numai de ase-

menea »bărbați politici«, care de care mai »politic« și mai cu »vederi largi«, cari își au politica lor proprie și cari se cred în drept a vorbi și a lucra în numele nostru, ca tot ațitia profeti și beliduci politici patentăți. Apoi să te mai miri, că azi am ajuns în încurcătura și halul în care ne aflăm?!

De geaba sînt deci laudele, în parte neînțelese, ba uncori prea exagerate, sau chiar ridicule, cu cari de multe ori ne adresăm poporului, dacă în nevoile lui nu-i știm ajuta, sau nu voim să-i ajutăm. De geaba ne încercăm a pune vina tot pe contrarii noștri, căci în cele mai multe cazuri vina este numai a noastră, tocmai pentru greșelile și păcatele atinse. (Un neam ca al nostru, încunjurat de ațitia și așa de puternici dușmani, trebuie să poarte lupte foarte chibzuite, cu mari sacrificii și cu un adevărat devotament.

De aceea, conducătorii intelectuali și peste tot ceice au datoria și chemarea de a fi sprijinul și povățitorul poporului nostru, să nu aibă altă grijă, decît a fi neconținut la postul lor, ca fără șovăire, cu toate jertfele și ostencilile: să sară în ajutorul persecutaților, — preoții, învățătorii, notarii chiar, — apoi proprietarii și alții cu dare de mîna, să nu lase să treacă nici o ocazie, cînd țărănul se persecută, a-i fi de ajutor: — advocații, păzitori ai legilor, să nu caute tot numai la ciștiguri și comodități, ci pe multele terene cîte sînt, cu curaj, cu puterea cuvîntului și cu jertfele trebuitoare, și întotdeauna să fie acolo unde trebuie să fie, după jurămîntul ce a depus și unde cauza sfîntă a poporului neapărat cere să fie!

(O, cîte ocazii nu se oferă în viața poporului, cînd intelectualii noștri, prin pășirea lor rezolută, prin caracterul lor ferm și prin munca asiduă și inteligența lor impunătoare, pot delătura pericole imense, pot apăra și mîntui interese incalculabile și pot pune în respect pe cei mai neîmpăcați dușmani și răuvoitori ai neamului nostru). Medicii conștiinței și neobosiți, cîte vieți pot mîntui pentru neamul din care fac parte — proprietarii cu dare de mîna, cîte bunătăți pot întînde țărănului și cîte povețe folositoare îi pot da în toate întreprinderile sale zilnice, — negustorii cinstiți, cîte îndemină pot face mușterilor lor...

Cu un cuvînt: (mai multe fapte, decît fraze sforăitoare, mai multă demnitate și bărbăție, decît tertipuri și alergări după prietenia sau mila dușmanului) — mai multă muncă și jertfă, decît umilire și cersire după protecții — mai multă strădanie de a cîștiga cît mai extinse cunoștințe și experiențe, decît a face pe învățatul și pe politicianul neîntrecut, mai bine a recunoaște sincer adevărata stare a lucrului, ori cum ar fi, decît a îmbăta lumea cu apă rece, afectînd pe »bine situatul« — (mai bine a duce o luptă pe față și rezolută, decît o luptă numai la aparență!)

Iar cel ce nu vrea să se cunoască pe sine. — cel ce nu se încrede în puterile sale, — cel ce nu are țaria caracterului, — cel ce știe, că nu poate isbui și totuși seduce și pe alții, — cel ce știe că nu are nici cualificația, nici puterea de a conduce destinele fraților săi și tot se obtrude în sinul celor chieșiși (nu este decît o plagă și o nenorocire pe capul unui neam bătut de soartă și dat pradă dușmanilor săi) seculari, unul ca acela nu poate avea loc în sinul luptătorilor pentru sfînta noastră cauză!

La o parte dar cu jăluirile, la o parte cu tînguirile și constatările sterile; să punem mîna cu toții pe inimă și să repetăm mereu cu sinceritate: mea culpa! (Pasagiile între parenteze sînt pasagiile incriminate).

Cassiu.

Terminat citirea, președintele face interogatoriu bătrînului avocat și acuzat, care cu bărbăție și demnitate, calm și sever declară, că ia deplina răspundere pentru articol, ca autor.

La întrebarea președintelui, că: deoarece în articol este vorba numai despre suferințele unui singur popor, a poporului român din această țară, ar fi de presupus, că pentru aceste suferințe autorul, deși nu o numește, subînțelege ca urzitorul suferințelor maghiarimea. Întreabă deci pe acuzat, că ce intenție l-a condus la scrierea articolului incriminat?

Acuzatul legist de forță, îi aplică imediat președintelui o mică instrucție asupra elementelor dreptului penal, și apoi își fixează cu siguranță punctul de vedere, zicînd:

— Legea penală nu urmărește intențiunea ci fapta. Cu toate acestea țin a declara, că intențiune mi-a fost enunțarea adevărului!

Iar la întrebarea președintelui, că pe cine a înțeles supt dușmanii poporului în articol, acuzatul răspunde cu vocea ridicată:

— »Pe toți dușmanii libertății!«

După aceasta urmează un zig zag de întrebări sugestive și fără strictă coeziune cu textul incriminat, și cari erau menite de a duce discuția pe un teren, care nu era al acuzatului. Văzînd acuzatul nemulțămirea președintelui cu răspunsurile sale, cari luînd întreaga răspundere, nu lăsau nimic de dorit ca precizie și claritate, la divagațiunile președințiale declară, că la aceste

întrebări se simte în drept a refuza răspunsul.

La aceasta apoi președintele, deși procedura nu admite ca să se facă cunoscute actele din investigație, făcînd afront acuzatului cu provocare la recursurile și excepțiile din instrucție îl aranjază în chipul următor:

— »Dacă în recursurile și excepțiile d tale ai aplicat ofenză corpului judecătoresc maghiar și procuraturii maghiare și i-ai făcut pe ei responsabili pentru afirmativele suferințe ale poporului valah«.

Acuzatul prin refuzul de a răspunde a declinat să urmeze pe domnul președinte pe un teren, care era evident în contradicție cu acuză procurorului și constituie o schimbare și înăsprire radicală a acuzei. Pînă cînd procurorul pentru cuvîntul »dușman« subadministrîndu-i înțelesul de unguir, acuză pentru agitație contra naționalității, pe atunci președintele discuta un alt substrat de acuză, *ultraj autorităților ungurești* subînțelese supt cuvîntul »dușman«.

În o atmosferă astfel creiată s'a încheiat apoi procedura de dovedire și s'a dat citire întrebării formulate prin acuzatorul public către jurați, prin care se cere verdict de vinovăție pentru agitarea cetățenilor cu buze române la ură contra naționalității (nemzetiség) maghiare.

După citire jurații *Szentgyörgyi* indignat, cere să se spună, în loc de »naționalitatea maghiară«, »națiunea maghiară«. Președintele îl lămurește, că această terminologie corespunde legii.

Nu știm încît expunerile președintelui au fost convingătoare pentru numitul jurat, cert e însă, că după suspensia ședinței urmata imediat, acest jurat s'a pus în contact verbal cu procurorul.

La deschidere președintele dă cuvîntul acuzatorului public, procurorului *Tarr*, care face următoarele expuneri în decursul aproape unei ore întregi.

Ca introducere relevă dificultatea de a da definiția delictului agitațiunii, pe care legea penală ungară îl pedepsește fără a-l defini. El conchide, că substratul agitației se constituie după situația, că cine și unde spune cuvinte, cari pot trezi afecțiuni de ură. Prin urmare procurorul crede, că chestiunea, dacă în raport cu naționalitatea română s'a comis ori ba agitație se poate aprecia numai studiînd istoria, scopul și actualul stadiu al mișcării de naționalitate română. În această ordine de idei el constată, ca permisă, îndiscutabilă după el, că la ocuparea țării prin unguri, românii aici n'au existat, ci romămimea s'a strecurat încetul cu încetul din Balcani peste munți, ca păstori nomazi în secolul al XIII și XIV-lea în această țară, unde populațiunea maghiară se rărise în urma războaielor necurmte.

Acest popor deci n'avea nici conștiință de drept, nici națională și în cursul secolilor nici odată n'a existat o chestiune românească în această țară pînă la anul 1790, cînd prelații de pe acelea vremuri ai Valachilor au înaintat către împăratul *Iosif* o petiție numită »*Supplex Libellus Valachorum*«, în care pe temeiul, că românii ar fi locuitorii băștinași ai Ardealului »urmașii Romanilor, cari au ocupat Dacia« și cari n'au fost cucerii nici odată, cer restituirea în drepturile strămoșești și sistarea apăsării poporului și preoților oprimați prin maghiarime.

La acest termin se prezintă prima dată legenda opresivei românilor și pretențiile lor speciale politice ca unei colectivități pe baza originii și dreptului istoric.

Istoricii români, unilaterali, au încercat să prezinte revoluțiunile lui *Dozsa* și a lui *Horia* ca manifestațiuni ale conștiinței de naționalitate română, aceasta însă nu e adevărat, fiindcă mișcările acestea au fost pur și simplu de natură economică, fiindcă în această țară a fost comună soarta tuturor iobagilor oprimați români și ungari, și comună a fost ridicarea lor în contra opresorilor.

Mișcarea naționalistă începută prin *Supplex Libellus Valachorum* a fost apoi desăvârșită deodată cu renașterea națională a națiunii maghiare în secolul al XIV supt impulsul ideilor lui *Széchenyi* și *Kossuth*, cari unite cu spiritul timpului au infiltrat și în tinerimea română ideile de libertate egalitate și frățietate. Aceste idei însă românii n'au voit să le primiască ca rați intelectuali a unguirilor, ci le-au pretins pentru sine ca rasă. Trecutul, istoria a fost baza pe care acești români pretindeau paralel cu intelectualii unguri

cari se bazau pe constituția țării, pentru rasa lor libertatea.

Numai dușmănia oarbă poate afirma, că în această țară ar fi fost ori ar fi apăsați românii.

D. tele cuprinse în »Supplex Libbelus Valachorum« le-au prelucrat apoi istoricii Șincal în Cronica Românilor și Petru Maior în Istoria Românilor în Dacia. Aici — exclamă procurorul — se lvește mai întâi cuvântul »Dacia« un cuvânt care era se însemneze totul pentru mișcarea națională română. O, mișcare aceasta, pentru care s'au învoat totdeauna pretextele, că pricina suferințelor Românilor e Ungurimea. Iar această idee a virit-o în România pacinici până atunci, o anumită *mână nevăzută din apus*, care se întinde totdeauna peste hotărâ, de câteori a ajuns în criză *națiunea maghiară și constituția ei*. Această mână nevăzută a trezit în România cari se provocau la drepturile istorice, *scânteia urei*. Iar agitatorii au îngriit apoi, ca această schânteie să ia foc.

Astfel am ajuns până la anul 1848, când nobiliimea maghiară a sistat iobăgia, iar munca agitatorilor e marchează cadavrele femeilor și copiilor uciși și spuza satelor arse. Această muncă se continuă până în ziua de astăzi, se continuă și în lucrarea acuzatului.

Clasa intelectuală românească în lucrarea ei învinuiește ca opresori pe unguri, acasă, înaintea străinătății pe Ungurime, că ar comite atrocități, calumniază justiția și administrația maghiară. Această campanie de calomni a indus în eroare o sumă de bărbați exelenți din apusul cult, trezind ura contra Ungurilor, cari au împărțit libertatea cu frații lor Români.

Astfel au reușit a induce în eroare pe cel mai mare poet al timpului de azi, pe muribundul Björnson, pe care l-au făcut să insulte națiunea maghiară.

Pe această bază apoi cu temeritatea de a face să răsune enunțiațiuni și convicțiuni, că Ungurii și Românii stau ca doi dușmani de moarte față în față, angajați într-o luptă, care se poate termina numai totală cu estirparea unuia dintre aceste două popoare. Ca probă la istoricul Xenopol, și la eminentul publicist Ioan Slavici — fără a indica opera care ar fi scris: Intre români și unguri pace nu poate să fie nici odată. Românii au ca ideal politic unirea tuturor românilor într'un singur stat național, iar ungurii au idelaul a unei mari Ungarii.

Carpații nu pot fi a amândurora. Unul dintre acești doi trebuie să piară! Această idee o propagă apoi toți poeții, o propagă doina poporului și culminează în cuvântul agitatoric alui Alexandru: *Românul nu piere!*

Privit în această lumină articolul, nu încapă îndoială, că acela comite agitație.

Este agitație a afirma, că poporul are o soartă de nesuferit, se comite agitație contra maghiarimii când se învinuiește inteligența română, că nu-și face datorința față de poporul său. Agitație contra maghiarimii se face mai ales când cu un »Saitenhieb« autorul contestă parțialitatea justiției și administrației și acuză autoritățile de a fi preocupate și se provoacă deci clasa cultă să apere interesele primejduite ale poporului. Că cine e supt înțeles că ar exploata situațiunea poporului nu se spune în articol, dar nu încapă îndoială, că aici se înțelege maghiarimea.

Aceasta se vede din exortațiunea dată clasei culte, ca să vină în ajutorul țaranului român prigonit. Că cine îl prigonește nu se spune, dar noi iar o putem ști. Tot asemenea știm cu siguranță fără să se spună măcar, că cine sânt dușmanii seculari, a căror victimă este poporul român. Fără să ne spună autorul noi o știm. Sânt ungurii, după articol.

Tocmai pentru asta este stigmatizată acolo purtarea clasei intelectuale, că nu ar lupta destul. Analizând astfel pasagiile incriminate eu ca ungur înaintea juraților unguri n'as avea de lipsă să mă dimit în polemică particulară, ca să dovedesc că rostește un neadevăr acuzatul, când afirmă, că intenția lui a fost de a spune adevărul. Cu

toate aceste voi să spulber până în rădăcini, apărarea acuzatului. Invoc împotriva lui istoria care dovedește, că numai exclusiv cultura maghiară este izvorul culturii românești. Principele Rákoczy a fost întâiul, care a lăsat să traducă în românește biblia și ungurii și sașii au dat publicității pentru întâiaș dată sf. scriptură. Nu se va putea contesta, că din teascurile sasului Lucas Hirscher a ieșit întâiaș dată traducerea bibliei românești. Lumina și nu apăsarea au deci românii să o atribuie ungurilor; pentru că nici odată, nici în Ardeal nici în Ungaria n'a fost apăsată rasa valahă nici prin legislație și nici prin o singură instituție. Iar când a sosit lupta pentru libertăți dela 1848 nobiliimea maghiară a ridicat pe toți iobagii și între ei și pe valachi în șanțurile constituției, i-a ridicat la demnitatea omenească.

Nici acuma nu există nici un fel de apăsare, invoacă statistica pentru a dovedi, că țaranul român din Ungaria are o soartă de invidiat pe lângă cel din România și Sârbia, sau pe lângă soarta bretonilor din Franța și nici nu vrea să se provoace la politica de opresiune din Prusia și Rusia urmată față cu naționalitățile străine.

Oratorul rămâne între frontierele țării, numai ca să dovedească, că fiecare cuvânt al articolului este lipsit de adevăr. Ungurii tolerează ca trei milioane de români din Ungaria să-și scoată 49 de ziare, care întrece enorm numărul ziarelor ce apar în România liberă. Ungurii permit, ca românii să-și susțină din propriile lor forțe 2285 școale populare. Ungurii au permis ca bisericile române să aibă autonomie confesională, care se angajază chiar și în luptă cu statul, cum s'a văzut când cu ordinul de catechizare al lui Apponyi mai dăunăzi.

Ungurimea tolerează, ca aceste biserici să aibă o avere proprie de aproape 70 de milioane. Ungurimea a acordat sute de mii congruă și ajutor de stat preoților și învățătorilor valahi. Ungurimea permite ca valachimea să aibă 170 de bănci cu un venit de trei milioane la an și tolerează ca aceste să jertfească sute de mii pentru scopuri culturale valahe. Să asamene acuzatul și soții săi față cu această stare, starea de plâns a maghiarimei din România, unde e scos cuvântul unguresc cu desăvârșire și din școala și din biserică lor.

Apoi să asamene starea preoțimeii române de aici și de acolo. În România preoții au 800 lei la an, iar apăsarea ungurească le asigură 1600 de coroane.

Astfel apoi acuzatorul nu mai află de lipsă a arăta cum este persecutată limba poporațiunei în biserică și școală la bretonii Franței și polonii Prusiei și la toate naționalitățile din Rusia.

Este deci un neadevăr, că poporul român ar fi apăsat în Ungaria. O apăsare există numai în fantasmagoriile agitatorilor.

Poporul român din Ungaria e mulțumit și fericit.

Citează ca probă o pretinsă scrisoare din 1907 a dlui Ioan Slavici adresată către un prieten al său din Ungaria, în care s'ar zice, că în România aristocrația e demoralizată, e îmbuibată în luxul automobilelor și în plăceri netrebnice, iar poporul este degenerat și exploatat. Niciodată poporul din România, unde nimic nu e sfânt nu se va putea ridica la înălțimea morală și intelectuală, unde se află poporul român din Ungaria.

Iată deci că intenția articolului nu era adevărul, ci era trezirea urei în poporul român împotriva maghiarimei.

Ținta și-a ajuns-o, fiindcă articolul este acomodat de a revolta pe fiecare român contra ungurilor. Iată pentru ce cu conștiință liniștită le cere juraților să dea un verdict afirmativ, osândind pe acuzat.

După aceasta președintele dă cuvântul acuzatului ca să și desvolte apărarea, la ce acuzatul Francisc Hossu Longin face cu vocea ridicată următoarea enunțiație:

Onorat tribunal! În conștiința nevinovăției mele și din principiu nu iau cuvântul pentru apărare.

Incheiată astfel procedura președintele dă un rezumat, ținut în stilul interogatorului, asupra supstratului și legii penale în chestiune și despre formalitățile juriului.

Juriul retrăgându se — după cinci minute președintele lor publică verdictul afirmativ cu provocare la onoare și conștiință, la Dumnezeu și la oameni.

Președintele dă partidelor cuvântul, în chestia măsurii pedepsei. Procurorul invoacă numai împrejurări atenuate: viața nepe-depsită, recunoașterea și starea familiară și relevând că nu este la mijloc nici o împrejurare agravantă, cere pedeapsă conformă. *Acuzatul declară, că nu ia cuvânt în chestiune.*

Tribunalul se retrage pentru că după cinci minute să repara și să publice sentința, prin care dl Francisc Hossu Longin este condamnat la un an temniță de stat și 1000 cor. amendă!

În tremurarea desvoltată cu o voce tremurând de emoție a prezidentului, tribunalul se provoacă la verdictul juraților pentru condamnare, iar pentru aplicarea pedepsei în termen mijlociu, relevă că nu a găsit nici o împrejurare atenuantă, ci numai una *extrem agravantă, faptul, că acuzatul în calitate de avocat maghiar, care a jurat pe constituția maghiară, s'a dedat la agitație.*

Intr'o mută tăcere — spre onoarea lor fie zis — nici măcar săcuii nu aplaudau, s'a terminat desbaterea acestui proces memorabil la 10 ore și 45 minute.

Li zicem memorabil, fiindcă bărbăția de a refuza din principiu apărarea, ne deschide un nou sistem plin de demnitate în locul simulacrelor de apărare, la cari s'a dedat lumea de o vreme încoace și de cari vestește tuturora maxima strămoșiască. Eterna auctoritas esto...

† **Gherasim Domide.**

— 1856—1909. —

Anul ce se va sfârși în curând a fost un an greu pentru cauza noastră românească. Moartea nemiloasă ni-a răpit o seamă de fruntași a căror pierdere se va resimți multă vreme în viața noastră națională. După Coriolan Brediceanu, Alexandru Mocsonyi, Dr. Aurel Mureșianu, Dr. Augustin Bunea, ne împlinim acum datoria dureroasă de-a înregistra moartea unui alt fruntaș distins și luptător neobosit.

O telegramă, primită azi, ne anunță că Gherasim Domide, protopopul gr.-cat. a Bistriței și designatul vicar al Năsăudului, murit azi în mod subit.

Moartea protopopului Domide nu e mare pierdere numai pentru biserică română ci și pentru întreg neamul românesc, pentru ale cărui drepturi a luptat cu abnegație și desinteresare și a îndurat, în calitate de

Bretele, legătoare pentru ciorapi scurți, jaretiere pentru ciorapi

se pot căpăta prin

WEISMAYR FERENCZ, Timișoara, numai în cetate str. Hunyadi.

Garanța pentru calitate bună, prețuri ieftine fixe.

membru în comitetul partidului național-român, osânda grea a închisorii de stat din Vaș.

Inmormântarea neuitatului fruntaș va avea loc Sâmbătă, în cimitirul gr.-cat din Bistrița. Trimitem întristatei familii a răposatului sincerele noastre condoleanțe.

Odihnească în pace!

Gherasim Domide s'a născut la 18 Ianuarie 1856 în comuna Rodna veche (com. Bistrița Năsăud). După absolvirea cursurilor teologice a fost numit paroh în comuna sa natală. În calitate aceasta prin blândețea și sinceritatea caracterului său integru, și-a câștigat în scurtă vreme dragostea și alipirea tuturor celor cari l-au cunoscut. Domide au luat parte activă la toate mișcările noastre naționale și culturale, fiind membru al tuturor instituțiilor noastre cari urmăresc întărirea și promovarea intereselor popoului nostru. Ales membru în comitetul național, a fost și el acuzat în faimosul proces al »Memorandului« (1894) și, după o apărare bărbătească, condamnat la 2 ani și jumătate închisoare de stat. Cea mai mare parte a acestei osânde a și suferit-o la Vaș.

Gh. Domide era designat de vicar al Năsăudului, în locul răposatului vicar Ciril Deac, dar înainte de a-și putea ocupa noul post l-a răpit moartea — familiei, celor cari l-au cunoscut și iubiți, și nouă tuturor.

Obstrucția în Reichsrathul Austriei.

Arad, 16 Decembrie.

În parlamentul Austriei, de ieri din nou și-a ridicat un tron — obstrucția! De ieri discursurile se țin lanț și nu se știe când și cum se vor sfârși: la 31 Decembrie, după o ședință parlamentară de 15 zile istovitoare (calea aleasă de partidele germane pentru a înfrânge obstrucția), sau peste câteva zile prin ajurnarea parlamentului, urmată apoi de dizolvarea lui.

Acțiunea de împăciuire inițiată de șeful clubului polon, n'a putut să înduplece uniunea slavă să voteze guvernului necesitățile statului: comitetul executiv al uniunii, cu 10 voturi împotriva alor 6, s'a hotărât pentru declararea obstrucției și executarea neamănată a acestei hotărâri. Uniunea slavă își motivează această hotărâre cu refuzul guvernului austriac, de-a le acorda slavilor o paritate ministerială cantitativă și calitativă.

În fruntea obstrucției merg agrarienii, cari vreau să împiedece votarea convenției comerciale încheiate cu România și cu statele din Balcani. În ședința de ieri au și zădărnicit discuția proiectelor de lege în chestiune, prezentând 37 de moțiuni și propuneri de urgență, cari trebuie discutate toate înaintea ordinii de zi.

De ieri, Miercuri, ședința se continuă fără întrerupere, ziua și noaptea.

Cel dintâi orator obstrucționist a fost agrarianul ceh Kotlar, care a ținut un discurs pentru propunerea de urgență prezentată de Holly, prin care se cerea înființarea unui institut de veterinari în Praga. A vorbit, cu mici pauze artificiale provocate de partizanii săi pentru a-i da răgaz

să îmbuce ceva, mai bine de 12 ore, dela ora 1 d. a. (Miercuri), până noaptea la orele 2 fără un sfert (Joi dimineața).

Pe urmă a luat cuvântul Holly, care a prezentat propunerea de urgență. Discursul și l-a încheiat la orele 6 și jum. dimineața, când Reichsrathul a procedat la votare. Propunerea a fost respinsă și s'a intrat numai decât în discuția propunerii a doua.

La orele 7 începe să vorbiască deputatul Spacek.

Despre continuarea ședinței primim următorul raport telegrafic:

Viena. 16 Decembrie. Ședința decurge înainte în sgomot și murmure. În culoare e fum și miros de mâncări. Pretutindeni se văd figuri palide și obosite cari își caută un colțisor unde să poată odihni câteva clipe.

Deputatul Spacek a vorbit până la orele 12, când se admite încheierea discuției. Cuvântul final îl are obstrucționistul Lisy, care începe la orele 12 și un sfert. La orele 6 seara nu și-a terminat încă discursul.

Atitudinea partidelor.

Partidele anti-obstrucționiste își împlinesc angajamentele în mod conștiincios. Cele două grupuri se schimbă regulat la termenele fixate înainte. Tot atât de conștiincios își fac serviciul și președinții și funcționarii Reichsrathului. La ședință întotdeauna e de față cel puțin un ministru.

Partidele anti-obstrucționiste pregătesc un mare manifest către alegători, în care vreau să arete că și-au dat toată osteneala să munciască pentru binele țării, dar stăruințele lor au rămas zadarnice din cauza regulamentului Camerei, care face cu puțință cea mai violentă și brutală obstrucție. Un manifest vor publica și social-democrații. Probabil vor avea loc și demonstrații de stradă.

O declarație alui Bienert.

Președintele consiliului de miniștri, baronul Bienert a făcut declarația că nu va proceda la dizolvarea Reichsrathului, câtă vreme obstrucția va urma în liniște. Îndată ce va observa, însă, că obstrucția degenerază, nu va întârzia să disolve Reichsrathul.

Ora ultimă.

Viena, 16 Decembrie. (orele 12 noaptea), Ședința continuă fără întrerupere. A fost respinsă și a doua propunere de urgență și s'a intrat în discuția propunerii a treia.

Pentru școlile de fete din Arad.

Din partea comitetului »Reuniunii femeilor române din Arad și provincă«, primim următoarele:

Avem deosebită plăcere să comunicăm publicului român frumoasele cuvinte de viu interes și dragoste pentru cauză, cu cari d-na Maria B. Baiulescu, din Brașov, însoțește tot atât de frumoasele și prețioasele obiecte, ce le dăruiește președinta dimpre-

ună cu întreg comitetul, pe seama fondului de zidire a școlii noastre de fete.

Mult Stimată D-nă Oncu,

Cu dragă inimă vă felicităm pentru frumoasa acțiune întreprinsă în scopul grabnicei zidiri a școlii de fete susținută de reuniunea D-voastră.

La apelul D-voastră prin care ne invitați a trimite și din parte ne țesături și lucruri de mână, pentru loteria de câștiguri, care totodată va fi o expoziție de artă și dibăcie a femeii.

Primiți deci vă rugăm, și micul nostru obol, pentru marea întreprindere, urându-vă tot succesul, D-zeu să vă ajute și se vă întărească voința și curajul, spre a putea sta neclintite ca purtătoare de cultură în fruntea popoului nostru.

Primiți d-na mea asigurarea înaltei stime ce vă păstrăm.

ss. Maria B. Baiulescu,

președinta reuniunii femeilor române din Brașov.

Lista obiectelor trimise.

Dna Maria B. Baiulescu, președintă: O perină de canapea brodată.

Dna Virginia Vlaicu, vicepreședintă: Două perinițe de canapea țesute.

Dna Sidonia Petrovici, casieră: O punguliță, țesătură națională.

Dșoara Ana Birăescu, Directoara Internatului: O cămășuță broderie națională.

Dșoara Mărioara Rusu, subdir. Internatului: Un mijloc de masă broderie.

Dna Maria G. Popescu, dir. școlii froebeliane: Un ștergar țesut.

Dșoara Leontina Popescu, conducătoare în atelierul de țesut: O perinuță de canapea țesută. Brașov, 11 Decembrie st. n. 1909.

Maria B. Baiulescu.

Nu putem să nu remarcăm faptul măgulitor pentru noi, și să nu dăm expresiune particularei noastre mulțumiri sufletești, că din depărtare așa de mare cum e Brașovul, a fost cu atâta căldură îmbrățișată cauza reuniunii noastre.

Comitetul Reuniunii.

Jidovii și capitalismul.

Arad, 13 Decembrie.

Primim următoarele:

În Nr. 258 al »Tribunei« la Jidovii și capitalismul, conferințele profesorului Werner Sombart, se zice între altele »La noi creștinii simțul acesta este tocmai contrar uzului jidovesc. Noi zicem: mai curând trece o funie prin urechile acului, decât să ajungă un bogat în rai«.

Afirmarea aceasta este greșită, pentru că creștinismul nu condamnă averile, nici pe bogați, ci numai abuzul cu ele.

1. Când satana a ispitit pe Domnul Isus arătându-i frumsețile lumii i-a zis, dacă mi-te închini mie, toate aceste îți le dau, la ce i s'a răspuns că numai lui Dumnezeu se cuvine închinăciune, — așa dar se condamnă averile câștigate cu lepădarea de Dumnezeu. Între aceste se pot număra toate îmbogățirile făcute prin, furt, rapt, celaimă, seduceri, falsificări etc.

2. În o parabolă despre bogatul predominant numai de dorul de a grămădi averi, se zice: »Nebune la noapte îți vor cere sufletul, dar cele agonisite a cui vor fi«. Aci se condamnă modul de a întrebuița averile. Acela care numai pentru aceia caută îmbogățirea, ca să și poată zice acum am destul pot să mă desfățez în mâncări și beuturi, pe dreptul se numește nebun, pentru că nu poate fi sigur de viața lui nici pe un minut și scopul îi devine efemer.

FEIWEL LIPOT utodai

Budapest

IX. Ipar utca 4.

Bănci de școală

Mobile de școală

Mobilă modernă de biurouri și fabricare de instrumente gimnastice.

Catalog de prețuri gratuit și poște franco.

3. In parabola despre bogatul ce se îmbrăca în vestmintele cele mai pompoase și se nutrea cu mâncările cele mai alese, iar Lazar cel sărac n'avea nici ce călea ca sfărături de pe masa bogatului — se condamnă egoismul și impietria inimii față cu cei lipsiți.

Agonizarea de bunuri lumești, deci nici de cum nu este lucru rău, ci numai câștigarea pe căi necinstite, și folosirea rea a lor, este un rău ce-l desaproabă creștinismul, adică când comorile privesc de scop al omului iar nu de mijloc, când așa zicând se prefac în idoli punându-se toată încrederea în ele.

Este drept că cel bogat este expus la mai multe ispite ca să-și plardă credința și să se lepede de Dumnezeu, pentru acela se zice că cu anevoie va intra bogatul în împărăția cerului, ci cel ce nu se lasă învins de ispite, fie ori cât de bogat, poarta fericirii îi stă deschisă și în cea lume, pentru aceea zice Mântuitorul: »Iară eu zic vouă: faceți-vă amici din mamona reu-tății, ca când veți trece din această lume să fiți primiți în tabernaculele eterne«.

Deci să nu fim bogați nebuni, ci bogați înțelepți, adică pe lângă năzuința de a strânge avere pe căi cinstite să nu ne uităm de Dumnezeu și religione, ci averea să o socotim de ceiace e, de un mijloc cu care putem contribui mai mult la mărirea lui Dumnezeu și la ajutarea de-a poape-lui lipsit.

Dr. Laurențiu Luca.

Loteria Reuniunii femeilor din Arad.

Pentru loteria »Reuniunii femeilor române din Arad și provincă«, au sosit încă următoarele lucruri de mână:

D. Dr. Iustin Marșeu, Arad: Un admirabil covor mare, țesătură românească.

D-na Eugenia Vecerdea, Brașov: O frumoasă perință pe etamină.

D-șoara Ileana Petric, Brașov: O frumoasă perință pe etamină.

D-șoara Virgilia Braniste, Brașov: Un ridicul, țesătură românească.

D-na Victoria V. Onițiu, Brașov: Un ridicul, cusătură cu motive românești.

D. Virgil Onițiu, director Brașov: O colecție de mărci.

D-na Ana dr. Demian, Arad: O față de masă pe etamină.

D-șoara Iulia Demian, Arad: Un pompos bid pentru fructe și flori.

Khuen Hédervári și Ladislau Lukács.

Criza.

Arad, 16 Decembrie.

În lumea politică se așteaptă c'un extrem interes rezultatul audiențelor de mâne. Contele Khuen Hédervári și Ladislau Lukács au sosit deja astăzi la Viena, și a dispărut orice îndoială asupra invitației lor. Vestea acestor audiențe a fost de efectul unei explozii în cercurile politice dela Budapesta, și până și membrii guvernului sânt cu totul desorientați asupra evenimentelor ce se anunță în zilele cele mai apropiate. Ziarele guvernamentale spun că mo-

narhul a părăsit atitudinea sa expectativă și că invitațiunea celor doi bărbați politici e cel dintâi pas hotărât ce-l face în scopul soluțiunei.

Corespondentul nostru deține din izvor absolut autentic următoarele informații cu privire la soluțiunea contemplată de Majestatea Sa:

Majestatea Sa dorește ca, începând dela 1 Ianuarie, convenția comercială a monarhiei cu România să intre în vigoare; dorește legiuirea reformei electorale pe temeiul votului universal, egal și secret; pretinde ca drepturile sale suverane asupra armatei să rămână neatinse și, în sfârșit, dorește ca toate popoarele din monarhie, deci și popoarele din Ungaria, să se bucure deopotrivă de garanțiile liberei dezvoltări naționale (?).

Nouă ne pare însă prea fericită perspectiva aceasta, decât să putem crede în realizarea ei.

În cercurile politice circula cele mai fantastice versiuni asupra evenimentelor apropiate, cea ce nu dovedește decât starea de decrepitudine a spiritelor. Între altele se dă ca sigur, că dacă contele Khuen Hédervári și Lukács s'ar angaja pentru legiuirea votului universal, egal și secret, ei vor primi numai decât frânele guvernării.

Auspiciile ședinței de mâne a camerei sânt între asemenea împrejurări cât se poate de defavorabile.

Ședința de mâne.

Budapesta, 16 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Azi înainte de amiază a avut loc la parlament o conferință intimă, la care a luat parte primul ministru, Wekerle, ministrul de interne Andrássy, președintele camerei, Gál și vice-președintele camerei Nágy. Se crede că cu ocazia aceasta s'au stabilit zilele ședințelor, precum și ordinea dezbaterilor.

Ședința de mâne va fi numai formală, dezbaterile meritice vor începe numai Sâmbătă. Luni biroul camerei va fi la Viena, ca să se prezinte domnitorului. Marți se va continua discuția asupra proiectului de indemnitate. Vacanțele de Crăciun vor dura abia trei zile și se crede că discuția asupra indemnității nu va lua sfârșit decât în zilele prime ale anului viitor.

Contele Tisza în capitală.

Budapesta, 16 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Contele Ștefan Tisza a sosit azi în capitală pe timp mai îndelungat. Îndată după sosire, eri a primit vizita ministrului președinte Wekerle. Întâlnirea aceasta a dat prilej de felurite combinații în cercurile politice. Se crede că Tisza va avea încă un rol însemnat în arena politice.

Contele Hédervári și Lukács.

Budapesta, 16 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Contele Kuen Hédervári și fostul ministru, Ladislau Lukács au sosit astăzi seară la Viena. Ora audienței lor nu se cunoaște încă.

Partizanii lui Justh nu vor obstrua.

Budapesta, 16 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Vicepreședintele partidului independent, Desideriu Nagy, a făcut azi unui ziarist următoarele declarații:

— Partidul independent nu va obstrua proiectul de indemnitate, va stăruî însă în șirul discuției să clarifice situația politică.

Părerea generală între independenți e că orice obstrucție e de prisos, după ce în curând au să urmeze schimbări însemnate la guvern.

Partidul lui Kossuth contra indemnității.

La propunerea contelui Ștefan Bethlen, partidul lui Kossuth a luat aseară hotărâre, ca parlamentul să nici nu ia în desbatere proiectul de indemnitate, ci să redacteze o adresă către domnitorul, solicitând numirea unui guvern parlamentar; iar întrucât aceasta nu va urma până la 1 Ianuarie 1910, camera interzice guvernului actual de a ordona orice cheltuieli comune.

Hotărârea aceasta s'a luat după ce Kossuth a făcut declarația că, chestiunea votării indemnității ei nu o consideră chestiune de partid. Apponyi a stăruit aprobarea proiectului de indemnitate, el însă a rămas în minoritate.

Hotărârea partidului kossuthist însă nu va speria cercurile din Viena, și de-acum atât răspunderea pentru starea de ex-lex, cât și pentru toate consecințele ei, cade asupra majorității guvernamentale.

Guvernul și starea de ex-lex.

Faptul că fostul ministru Lukács și contele Khuen Hédervári au fost chemați pe Vineri la Viena, după cum am anunțat eri, a provocat o adâncă consternație în cercurile guvernamentale dela Budapesta, căci de-acum plecarea guvernului, care avea totdeauna la îndemână pe seama mamelicilor carnul Polmonei, — pare un fapt inevitabil. De o teamă mare nu poate scăpa însă tabăra patriotică, de teama că noul guvern va fi ținut locului, până după ce se va fi declarat starea de ex-lex, și astfel »marele guvern« va fi ținut la stâlpul rușinei, ca pricinuitorul noului dezastru economic ce va aduce asupra țării starea în afară de lege.

Un ziar coaliționist înregistând versiunea asta »gravă«, adaugă că în anturajul curții mulți așteaptă cu o vădită bucurie să vadă pe Kossuth, Andrássy și Apponyi svârcolindu-se în starea de ex-lex, expuind astfel atacurile lor necruțătoare împotriva baronului Fejérvári. Ziarul din chestiune atribuie în privința aceasta moștenitorului de tron o declarație pe care ar fi făcut-o nu de mult.

— Să se pună clar în creștet, — ar fi zis moștenitorul — ne vom îngriji să nu ne scape fără ex-lex.

Convenția cu România și criza ungară.

Între cauzele cari au necesitat audiențele lui Lukács și Hédervári, ziarul coaliționist spun c'ar fi prezidat punerea în aplicare a convenției comerciale cu România.

Iosef Müller & Comp., Mediaș-Medgyes. Birou tehnic și întreprindere de zidit pentru zidire de beton și beton de fier; depozit de lucrări de ciment.

Primește și pregătește tot felul de construcțiuni de beton de fier: așezarea de padimente fără închieturi, depozit stabil de țigle pentru acoperit din ciment, barere pentru trepte, plăci de ciment, și pietrii-beton pentru fântâni.

Guvernul ar fi trebuit să pună în aplicare convenția comercială cu România la 31 Decembrie anul curent. Domnitorul ține mult ca aceasta să se facă, deoarece — după cum se zvonește — *pe vremea primejdiei războiului cu Serbia, domnitorul, într-o scrisoare particulară, ar fi făcut regelui român o promisiune de aceasta natură, ca mulțumită pentru sprijinul prietenesc pe care regele român era hotărât să-l dea monarhiei.* Acum însă guvernul, provocându-se la starea sa de guvern demisionat, a refuzat să ia dispozițiunile necesare pentru punerea în aplicare a convenției comerciale cu România și astfel e amenințată însăși promisiunea personală a domnitorului. Ca să prevină neîmplinirea promisiunii sale, domnitorul voiește acum să fie gata a pune în aplicare convenția — prin o ordonanță specială chiar.

Cine nu vede desnădăjduirea cu care să încearcă câmpirea prestigiului »marelui guvern național?«

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Procesul contra lui Friedjung.

Viena, 16 Decembrie. După deschiderea ședinței, avocatul lui Supilo, Walter Rode, cere tribunalului să acorde lui Supilo dreptul de-a dovedi că baronul Chlumetzky a abonat ziarul lui Supilo timp de 6 ani, fără să plătească abonamentul până n'a fost somat prin avocat. Vrea să dovedească în acelaș timp că baronul Chlumetzky e un denunțiant și că »Novi list«, ziarul lui Supilo, e susținut de oameni bogați și, prin urmare nu e nevoie să ceară subvenții dela guvern.

Tribunalul respinge cererea lui Rode.

Urmează interogatorul profesorului Masarik, care face declarații foarte favorabile pentru croați și spune că e convins că toate documentele prezentate de acuzați sânt false. În cursul interogatorului se ivesc mereu conflicte și polemici între martori și acuzații acuzaților.

Mâne se va continua cu interogatorul celorlalți martori. Deputatul Zagoraț și-a anunțat sosirea. Probabil va sosi și șeful de secție din Serbia Spalaicovici.

»Vaterland« pentru croați.

Viena, 16 Decembrie. (Dela corespondentul nostru special). *Impresia generală e că acuzații n'au fost în stare să dovedească până azi în mod suficient relațiile croaților cu Serbia.*

Ziarul »Vaterland« publică în chestia aceasta un articol senzațional, recunoscând înainte de toate, că în ce privește cazul Szapáry, deputatul Supilo a fost pe deplin reabilitat. Spune apoi că nici Friedjung și nici ziarul »Reichspost« n'au adus până acum dovezi suficiente. »Vaterland« susține că ministerul nostru de externe are și alte dovezi și că acest minister a trimis pe Friedjung și ziarul »Reichspost« în foc, iar acum observă o atitudine foarte rezervată. Incheie somând ministerul să pună la dispoziția tribunalului toate dovezile de cari dispune.

Precum se știe ziarul »Vaterland« își ia inspirațiile din anturajul moștenitorului tronului.

Regele Leopold pe moarte.

Bruxelles, 16 Dec. Știrile oficiale spun, că starea regelui s'ar fi ameliorat astăzi. Temerile de catastrofă ar fi dispărut. Astăzi i s'a dat o supă și puțin vin. Ziarele spun, că mâine îi se va face operația definitivă. Unii explică acest lucru prin faptul ameliorării boalei, alții susțin dimpotrivă că operația e necesară din cauza stărei rele. Fără o nouă operație paralizia intestinală ar progresa.

În ultimele două săptămâni regele a pierdut 14 Kgr.

Bruxelles în 16 Dec. Astăzi n'a fost primit de rege nici un membru al familiei. Contesa Lonyay încă n'a văzut până acum pe tatăl ei. Numai baroneasa Vanghan, soția morganatică a regelui are intrare liberă.

Publicul crede, că știrile de agravare a boalei sânt tendențioase pentru a îndreptăți neprimirea Ștefaniei. Regele se vede că nu vrea să știe de fiicele lui. Se zice că secretarul său Goffinet a voit să-i raporteze, că fiicele lui vreau să-l vadă, dar regele l-a întrerupt, nepermițându-i să termine fraza.

Contesa de Flandra a vizitat pe exîmpărateasa nebună a Mexicului Charlotta, sora regelui Leopold, spunându-i de boala acestuia.

Bruxelles, 16 Dec. În Duminică trecută regele a chemat la sine pe ministrul-președinte Scholaert, căruia i-a dat testamentul său politic, cuprinzând reformele economice necesare în Belgia și cerându-i să-l publice după moartea lui.

Bruxelles, 16 Dec. În castelul Laeken s'au făcut toate preparativele pentru cazul morții.

O baterie este în permanență gata să deie salutul. Toate regimentele au companii gata să dea alarma.

Ziariștii au un serviciu colosal de greu, pentru că nu sânt lăsați la castel. Ei sânt silți să aștepte afară veștile deși e foarte frig.

Ziarele au automobile închise, în care ziariștii așteaptă știrile.

Bruxelles, 16 Dec. Despre căsătoria regelui cu baroneasa Vanghan se crede că aceasta căsătorie este religioasă, căci altfel arhiepiscopul n'ar sta împreună cu dânsa la patul bolnavului.

În mod legal căsătoria aceasta nu e recunoscută, dacă însă s'a făcut în Italia atunci e valabilă, ceace ar putea provoca mari scandaluri.

Noul președinte al Svițeriei.

Bern, 16 Decembrie. Azi s'a făcut alegerea de președinte al republicii elvețiene. Ales a fost, cu majoritate de voturi, Robert Comtesse.

Austria atacată de ruși.

Petersburg, 16 Decembrie. Ambasadorul Austriei la Petersburg d. Berchtold va protesta în

numele țării sale la ministrul de externe rus d. Iwolski, din cauză că deputatul Bobrinsky a atacat Austria într'un discurs și din cauză că s'a găsit cu ocazia unei percheziții făcute la Lemberg o scrisoare compromițătoare a lui Bobrinsky. Așupra acestei chestiuni Bobrinsky declară, că un student din Lemberg l-a cerut sfaturi asupra stabilității lui în Rusia, și i a răspuns numai, fără ca scrisoarea lui să conțină ceva compromițător. Apoi spune, că a aflat că guvernul austriac a dat ordin să l expulzeze în caz că va intra în Austria.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 16 Decembrie n. 1909.

— În memoria lui Șaguna. Luni, în ziua sfântului Andrei, elevii seminarului Andreian din loc a aranjat o ședință literară festivă, de caracter familiar, în sala mare a institutului. A luat parte la ședință I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan, însoțit de P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, și de asesorii conzistoriali, profesorii institutului și alt public. A vorbit frumos profesorul seminarial Dr. Nicolae Bălan, apoi clericul Cristea, a cântat corul elevilor seminariali, și în urmă I. P. S. Sa, Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Mețianu a adresat elevilor câteva cuvinte părintești, pline de învățătură. Ședința, deschisă la orele 10, s'a terminat la 11 și jumătate.

— Parastas pentru fostul învățător Ioan Aureliu Muntean. Ni-se scrie: Duminică în 11 Decembrie nou s'a celebrat în biserica gr-or. română din comuna Musca parastas pentru fostul brav învățător Ioan Aureliu Muntean.

Parastatul a fost slujit de părintele local Gheorghe Popescu care cu acest prilej a rostit o vorbire atât de pătrunzătoare încât întreaga generație, adevărații săi elevi au erupt în plâns. Prezenți au fost circa 80 persoane.

Să-i fie țărina ușoară!

— Post de profesor. Conzistoriul diecezan din Caransebeș publică concurs pentru ocuparea unui post de profesor la catedra de istorie universală și geografie la institutul pedagogic diecezan. Terminul de concurs până la 29 Decembrie v. 1909.

— În lista viriliștilor, stabilită de reprezentanța orașului Brașov, cetim următoarele nume românești: G. B. Popp proprietar, Nic. Dima, fab., P. Popovici, proprietar de hotel, Legatul Iugaian, fundațiune, I. Săbădeanu com., Dr. Nic. Mănoiu adv. Ilie Savu băcan. Comuna bis. gr. or. din int. orașului, Biserica Sf. Nicolae din Schei. Membri suplenți: Filiala »Albina«, I. Dușoiu com. Nic. Furnică măcelar.

Aviz. Doamna Octavia Ciuhandu, ne roagă să aducem la cunoștință, ca sumele destinate pentru »Reuniunea femeilor române din Arad«, să nu i-se trimită la adresa d-sale, ci la adresa d-nei Iustina Șerban. Arad (Casa Suclu), casiera Reuniunii.

— Un fiu de rege înaintea judecătoriei, S'a întâmplat și cazul acesta. Ce e drept că feciorul de rege care a apărut înaintea judecății pentru furt este un biet negru, fiul regelui Monga Bell din Kamerun, o provincie africană. Jon Bell așa e numele augustului hoț, venise din patria lui în Europa ca. servitor al guvernului Putt-hamer. Frații lui sânt studenți la universitatea din Berlin. Unul studiază drepturile și altul medicina. Bietul Jon n'a putut ajunge atât de departe, ci părăsind slujba ingrătă de servitor, care nu făcea pentru coșgogeamite fecior de rege, s'a făcut actor. Meseria asta au mai îmbrățișat-o și alții copii din sânge boieresc. Ca actor se vede că nu-i prea mergea și așa puiul de negru pe unde trecea făcea la datorii. Într'un rând a plecat din-

RETAY és BENEDEK,

atelier artistic pentru obiecte bisericesti

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expedează pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cădelnițe, iconostase și icoane sante etc.

Lucrează iconostase, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc. Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

tr'un hotel fără să plătiască, ba a luat cu el și nescai haine străine. Prins și dat în judecată a fost pedepsit numai cu trei săptămâni de închisoare, pentru că se zice, că în țara lor nu se prea dă cinsle la ce-i al meu și ce-i al tău.

— **Componist înebunit.** Din Dresda ni-se telegrafiază că vestitul componist Rudolf Deringer, șeful orhestei teatrului regal din Dresda a înebunit și a fost internat într'un azil pentru alienați.

— **Logodnă.** D. Nicolae Popoviciu, învățător în Batești s'a logodit cu d-șoara Livia, fiica dlui Trifu Ardelean, învățător în Surducul mic.

— **Poetul Ady premiat cu premiul »Francisc Iosif«.** Cu prilejul jubileului de 60 de ani de domnie a împăratului Rege Francisc Iosif, s'au creat mai multe premii purtând numele »Francisc Iosif«. Premiul pentru literatură a fost acordat astăzi, pentru întâia dată, poetului maghiar Ady Endre.

Caracteristic e că Ady Endre e un poet tânăr, cu note exclusiv anti-naționale, care în versurile sale și-a bătut joc de exagerațiile șovinismului maghiar și de spiritul înapoiat ce se manifestă în toate instituțiile maghiare. E însă un talent real, de o forță incontestabilă.

Câteva versuri ale lui au fost traduse și în limba românească și s'au publicat în »Luceafărul« din Sibiu.

— **Școlare.** Ilustrului domn Antoniu Mocsony de Foa, cea mai profundă mulțumită pentru darul făcut școlii române prin procurarea a 100 instrucții a metodului sunetelor vii în sumă de 80 cor. Comitetul, 15 Decembrie 1909. Iuliu Vuia, învăț. director.

— **Defraudări la o bancă din Pesta.** La însoțirea funcționarilor dela căile ferate »Takarékosság« (Economia) din Budapesta s'au descoperit zilele aceste mari neregularități. Examinându-se registrele însoțirii, s'a descoperit o lipsă de vre-o 50.000 de coroane. Controlorul însoțirii Finda și comptabilul-șef Szigethy au fost chemați la poliție, pentru a li se lua interogatoriul. Din declarațiile lor contradictorii rezultă și până acum culpabilitatea lor. Interogatoriul lor nu s'a terminat încă. Probabil vor fi declarați arestați.

— x Atragem atențiunea măcelarilor și comercianților asupra ardeului »Biboraprika a lui Kálmán.« Detalii se află în anunțul publicat în numărul de azi al ziarului nostru, pe care vă rugăm să-l cetați cu atențiune.

x Pentru 60 de fileri, poți pregăti ușor acasă 2 litri licheruri Alasch, Anisette, Benedictin, Chartreuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Roza, Vanilie, Silvoriu, Rachiul de drojii și Rom. 10 doze modul de pregătire expediază franco. Burger Frigyes, farmacist Cluj. — Kolozsvár.

x Atragem atențiunea celor ce voiesc să-și cumpere giuvaericele, ca acelea să le cumpere dela cea mai încrezută fabrică de oroloage și mare depozit de giuvaericele din țară a lui Braunsweyer János din Seghedin (Szeged) care oricărui care are credit, îi dă orice giuvaere și în rate și dacă cineva se provoacă la ziarul nostru îi expediază catalog de prețuri ilustrat gratis și franco.

x O femeie cruțătoare dacă extratipul erde cele și rum le cumpără dela mine, cruță 100—200% din bani. Se poate căpăta compoziție de rum fin, esenții de liqueruri: absynth, allasch, anisett, băutură amară engleză, de caisă, pere regale, cacao, ciocoladă, curacao, carthausă, lămâie, nucă, cafea, chinin, smeură, marasquină, vișină, menthă, portocală, punciu, rostopcin, silvoriu, vanilie, în doze de câte de 50 fileri, din cari se poate pregăti 1½—2 litri de liquer. La comanda de 10 sticle dau ladă gratis și expediez gratis. Esență de apă de Colonia excelentă. I dosă pentru pregătirea 1 litru apă de Colonia — Eau de Cologne — 1 cor. Corespondență și în limba română. Modul de întrebuițare se dă la fiecare sticlă. — Dobay Kálmán, drogerie la »Crucea roșie« în Békéscsaba, Vasut-utca.

x Aduc la cunoștința on. public, că am primit în posesiune Cafeneaua Baros din palatul Minorităților,

str. Weitzer János, unde țin pe lângă serviciu conștiințios beuturi foarte bune. Cu stimă Toth István cafegiu.

Convocări.

Domnii membri fondatori, ordinari, activi, ajutători și onorari ai »Reuniunii de cîntări gr.-cat. din Șomcuta-mare« se invită la adunarea generală a reuniunii, care se va ține la 2 Ianuarie 1909 st. n. la 2 ore p. m. în localitatea școlii profesionale romine din loc. Șomcuta-mare, la 14 Decembrie 1909. Elie Pop m. p., vice-pres, reun. Gheorghe I. Radocea m. p., secretarul reuniunii.

On. membrii ai »Societății de lectură« din Bocșa-română, se convoacă la adunarea generală ordinară, ce se va ține în 13/26 Decembrie a. c. la ora 3 p. m. în sala societății. Comitetul.

Economie.

Filiala »Luminii«. Direcțiunea institutului de credit »Lumina« din Sibiu a decretat, — scrie »Tel Rom.« — sub rezerva aprobării proximei adunări generale, în ședința plenară din 13 Decembrie 1909, înființarea unei filiale în Mureș-șorheiului, și a angajat pe domnul Aurel Russu de conducător al aceleia.

Plata grânelor din Aradul-nou.

16 Decembrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 500 mm.	13.50—13.70
orz 100 mm.	9.10—
ovăș 100 mm.	7.10—
secară 100 mm.	7.80—
păpușoi 600 mm.	5.60—5.70

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 klg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Orzu nou	
De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 » 80—29 » 80 «
De Pesta — — — — —	28 » 90—29 » 90 «
Bănățnesc — — — — —	28 » 95—29 » 90 «
De Bacica — — — — —	28 » 60—29 » 80 «
Secară de calitate I. — — — — —	19 » 75—20 » 05 »
Secară de calitate mijlocie — — — — —	19 » 55—19 » 65 »
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	14 » 75—14 » 95 «
Ovăș de calitate I. — — — — —	15 » 70—16 » — »
Ovăș de calitate a II. — — — — —	15 » 40—15 » 60 «
Cucuruz — — — — —	14 » 80—15 » — »

BIBLIOGRAFII.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare.

Călendare pe anul 1910.

»Căalendarul Minervei«	1.25
»Căalendarul Ligei«	—75
»Căalendarul Neamului Românesc«	—80
»Căalendarul dela Arad«	—50
»Căalendarul dela Arad«	—30
»Căalendarul Poporului român«	—40
»Căalendarul național«	—36
»Căalendarul Aurorei«	—40
»Amicul Poporului«	—70
»Căalendarul Săteanului«	—30
»Posnașul«	—60
»Căalendarul dela Cluj«	—20
»Căalendarul Poporului«	—40

Călendare de părete Block foarte frumos lucrate cu prețurile de 1, 1.50, 2, și 2.50 coroane.

Jocuri românești I. (piano solo) de Tib. Brediceanu	Cor. 4.—
Jocuri românești II. (piano solo) de Tib. Brediceanu	» 4.—
Jocuri românești III. (piano solo) de Tib. Brediceanu	» 4.—
Doine și cântece I. (voce și piano) de Tib. Brediceanu	» 4.—
Doine și cântece II. de Tib. Brediceanu	» 4.—
Nu m'abandona, romanță p. voce și piano, aranj. de A. Bena	» 1.20
Liturghia S. Ioan Crisostom pentru cor mixt, de N. Ștefu	» 3.—
4 Colinde din munții apuseni de Șt. Ștefu, cor mixt, și cor. bărb.	» 2.—

Ilustrate din România cu 10 și 20 fileri bucata. Ilustrate cu palatul ziarului »Tribuna« 10 fil. bucata. Ilustrate cu bustul lui Șaguna 10 fil. buc.; Mausoleul lui Șaguna la Reșinar 10 fil. buc.;

Tot dela librăria noastră se mai pot procura revizite de scris, hârtii de epistole cu prețuri foarte ieftine, precum și cărți de literatură ș. a. scrieri complete, romane, nuvele, poezii traducerii, călătorii etc. etc.

La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—20—30 fileri, pentru porto poștal.

Poșta administrației.

Alexandru Miter, Vrani. Am primit 4 cor. abonament până la finea anului 1909.

Vasile Iorga, Murani. Am primit 4 cor. abonament până la finea anului 1909.

Trifon Ursu, Târgoviște. mai datorezi 2 cor. pe anul 1909.

Avram Bodea, Șicula. Am primit 12 cor. abonament până la finea anului 1909.

Nicolau Oltean, Felnac. Am primit 4 cor. abonament până la finea anului 1909.

Achim Șuman, Chisetău. Am primit 4 cor. abonament pe anul întreg 1909.

»Micul Canar nr. 105«. Publicarea anunțului D-v. trimis, costă fiecare publicație 3 cor. La trimiterea sumei, rugăm să ne comunicați textul din nou.

Redactor responsabil Iuliu Giurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Contra ferbințelilor

și altor boale de slăbire »Emulsiunea Scott« s'a adevărit medicamentul cel mai probat. Are

gust plăcut și se mistuie ușor. O întrebuițează cu folos și cei care nu se pot folosi de alte medicamente.

„Emulsiunea Scott“

e și cea de mai mare efect.

Idealul curățeniei.

Emulsiunea Scott e cea mai aleasă.

O sticlă în original costă 2 cor. 50 fil.

Se găsește la toate farmaciile.

In atențiunea învățătorilor!

Colecțiunea de **revizite economice** pentru școlile pop. prețul 50 cor.

Mașina de calculat sistem Takáts, cu globurile acățătoare pentru cl. I. 26 cor. Mașina de calculat mică de mână, sistem Takáts o buc. 16 fil. (catalog de prețuri despre

cele mai noi modele de desen se trimite gratuit. Premiat la expoziția din Cincibiserici (Pécs) medalie de aur. Se poate comanda la **Takáts Endre**, învățător de stat în Győr.

Catalogul

Recvizitelor de învățământ deobligătoare pentru școlile populare elementare prin art. de lege XXVII. din a. 1907, cari se află de vânzare la

LIBRĂRIA „TRIBUNA”

din Arad, str. Deák Ferencz Nr. 20.

Nr. telefon. : 502

Nr. telefon. : 502.

1.

Recvizitele pentru școala poporală cu 6 clase cu un învățător.

Partea I.

	Cor. fil.
Tabele de părete (conform Abcdarului) rom. ungurești	8-
Mașină de comput	12-
Colecțiunea măsurilor	10-
Modelele corpurilor geometrice	8-
Mapa comitatului	8-
Mapa Ungariei	14-
Mapa Europei	15-
Globul pământului 25 cm. diametru	24-
Colecțiune mai mică de insecte	14-80
Colecțiunea plantelor	13-50
Colecțiune minerală	24-60
Instrument pentru experimentare în mineralogie (sîrmă de platină)	9-
Vas de sticlă pentru apă	4-50
Tolcer (trifler) de sticlă	-30
Scripeț (cigă) 2 drb.	2-50
Cumpănă	3-50
Vase comunicatoare	4-50
Glob de aramă	2-90
Termometru	2-80
Modelul mașinei de aburi	3-
Oglindă plană	-30
Linte de pedestal	4-
Prizmă	1-80
Potcoavă magnetică	2-
Rudă de sticlă și de cauciuc, piele de frecat	3-
Pendul electric	3-20

Partea II.

Linial 1 1/2 m. lung	2-80
Triunghi drept	4-
Compas (cercin) de tablă	4-75
Icoana pământului	22-
Retortă 1 bucată	-32
Bidon pentru prins aburi 1 bucată	-72
Pocal pentru fier	1-
Pocal pentru măsurat	2-90
Sticlă pentru udat, 500 gr.	1-50
Clopot de sticlă	3-
Curcubeta și sifonul	-50
Fântâna cu pompă	4-75
Fântâna săritoare (nyomós kút)	5-
Foi	2-10
Furcuța sunătoare	1-50
Ac magnetic	3-
Signal electric cu conduct și baterii	15-
Țevi de sticlă ușor de topit	-75
Țevi de cauciuc	2-60
Dop de plută (25 bucăți)	1-
500 gr. piatră brună (barna kő)	-35
500 gr. acid cal-clor	1-
200 gr. praful de fier	-30
250 gr. așchii de metal	-90
5 gr. metal cali	-60
Să ne ferim de beuturi spirituoase (icoană)	2-

2.

Pentru școala pop. cu două sale de învăț. și doi învățători.

Partea I.

a) Recvizite comune.

Colecțiunea măsurilor	10-
Să ne ferim de beuturi spirituoase	2-
Instrumente economice	45-

b) Pentru clasa I.-II.

Tabele de părete conform abcdarului rom. ungurești	8-
Mașină de comput	12-

c) Pentru clasa III-IV.

Tabela măsurilor de lungime	1-20
Modelele corpurilor geom.	8-
Mapa comitatului	8-
Mapa Ungariei	14-
Mapa Europei	15-
Globul pământului	24-
Colecțiune de insecte	14-80

Colecțiune de plante	13-50
Colecțiune de minerale	24-60
Instrumente pentru experimentare în mineralogie	9-
Vas din sticlă pentru apă	4-50
Tolcer de sticlă	-30
Scripeț mobil și imobil	2-60
Cumpănă	3-50
Vase comunicatoare	4-50
Vase capilare	3-50
Fântână cu pompă	4-75
Glob de aramă	2-90
Termometru	2-80
Modelul mașinei de abur	3-
Oglindă plană	-30
Linte de pedestal	4-
Prizmă	1-80
Potcoavă magnetică	2-
Rudă de sticlă, cauciuc	3-
Pendul electric	3-20

Partea II.

Pentru cl. III-IV.

Linial 1 1/2 m.	2-80
Triunghi pentru tablă	4-
Compas (cercin) de tablă	4-75
Icoana pământului	22-
Sticlă măritoare (lupă)	1-50
Pocal de sticlă	2-90
2 Retorte	-64
Țeavă de prins aburi	-75
Sticlă pentru udat	1-50
Țevi de sticlă, dopuri de plută etc.	6-50
Clopot de sticlă	3-
Regal de lemn pentru scripeț	3-
Instrument arhimedic	7-60
Curcubetă și sifon	-50
Modelul fântânei cu pompă	4-75
Fântână săritoare	5-
Foi	2-10
Linte	4-
Furcuța sunătoare	1-50
Ac magnetic	3-
Signal electric cu baterii	15-
500 gr. piatră brună (barna kő)	-35
500 gr. acid clor-cal.	1-
200 gr. praful de fier	-30
5 gr. calium	-60
250 gr. așchii de ținc	-90

3.

Pentru școala poporală cu 6 clase cu 3 învățători:

Partea I.

a) Recvizite comune.

Colecțiunea măsurilor	10-
Să ne ferim de beuturi spirituoase	2-
Modelele instrumentelor economice	45-
Modelele corpurilor geometrice	8-
Colecțiunea insectelor	14-80
Colecțiunea plantelor	13-50
Colecțiunea minerală	24-60

b) Pentru cl. I. și II.

Tabele de părete românești ungurești	8-
Mașină de comput	12-

c) Pentru clasa III. și IV.

Mapa comitatului	8-
Mapa Ungariei	14-
Tabela măsurilor de lungime	1-20

d) Pentru clasa V. și IV.

Tabela măsurilor de lungime	1-20
Mapa Europei	15-
Globul pământului	24-
Instrumente pentru experimentare în mineralogie	9-
2 bucăți retortă	-64
2 tuburi pentru prins aburi	1-50
Vas pentru apă, cu pod de ținc	4-50
Tolcer de sticlă	-30
1/10 kgr. țevi de cauciuc	2-60
1/4 kgr. țevi de sticlă	-75
25 bucăți dopuri de plută	1-
3 bucăți dopuri de cauciuc	2-90
Clopot de sticlă	3-
2 bucăți scobitoare de dop	1-40
Plăci de plută și hârtie strecurătoare	1-
Regal la cumpănă și scripeț	3-
Scripeț mobil imobil	2-60
Vase comunicatoare	4-50
Curcubetă și sifon	-50
Levatorul	3-30
Fântână cu pompă	4-75
Glob de aramă	2-90

Termometru	2-80
Modelul mașinei de aburi	3-
Oglindă plană	-30
Prizmă	1-80
Linte	4-
Trompetă (flueriță)	-30
Potcoavă magnetică	2-
Rudă de sticlă și cauciuc	3-
Pendul electric	3-20

Partea II.

Pentru clasa V. și VI.

Linial 1 1/2 m.	2-80
Triunghi pentru tablă	4-
Compas (cercin) pentru tablă	4-75
Icoana pământului	22-
Mapa Ungariei	14-
Sticlă măritoare (lupa)	1-50
2 bucăți tuburi 100 și 500 cm. ³	1-
3 bucăți pocale pentru fier	1-
Aparat cu trei picioare (de fier)	1-20
Sticlă pentru udat	1-50
Materii și sticle chimice	10-
Pocal pentru măsurat	2-90
Scara ponderilor	4-80
Vase capilare	3-50
Vase comunicatoare	4-50
Țeava lui Toricelli	7-50
Ciașcă la țeava Toricelli	-45
1 kg. mercuriu	10-
Fântâna săritoare	5-
Foi	2-10
Linte	4-
Ac magnetic	3-
Furcuța pentru tonuri	1-50
Electroscopul lui Kolbe	10-
Signal electric	15-

Acest catalog este compus în congruență cu articolul de lege XXVII. din anul 1907 precum și cu ordinațiunile superiorităților școlare profesionale.

Eventuala diferență între prețurile catalogului de față și cele sussepute în legea amintită mai sus, provin dela urcarea prețurilor mărfurilor peste tot de atunci până azi.

Expeditarea recvizitelor se efectuează numai pe lângă solvirea anticipativă a prețului, sau cel puțin 1/2 din acela; iar restul se va încasa prin rambursă.

În afară de aceste, avem onoarea a atrage atențiunea M. On. public și asupra faptului, că librăria noastră este asortată cu toate recvizitele și manualele școlare, aprobate atât de înaltul minister cât și de Veneratele autorități școlare profesionale, precum și cu tot felul de produse literare apărute în țară și străinătate.

Este în interesul Onor. public, ca adresa (comuna, poșta ultimă, comitatul, precum și gara cea mai apropiată) să ni-se comunice cât mai corect și legibil.

Comandele să se facă la adresa:

Librăria „TRIBUNA”

Arad, str. Deák Ferencz 20.

Un culegător-tipograf

află aplicare momentană în tipografia **Carmen, Petru P. Barițiu, Cluj, (Kolozsvár).**

AVIZI!

conducătorilor de coruri!

Au apărut

4 COLINDE

DIN MUNȚII APUSENI,

culese și armonizate pentru cor bărbătesc de **Ștefan Ștefu**, învățător. — Colindele sunt lucrate cu gust, pe hârtie fină cu fața litografată. **Caletul costă numai 2 Cor. (3 Lei) + porto.** Se poate căpăta la **Tipografia Diecezană, Arad;** și la autor în **Écska (Écska, Torontal m).**

Cine a făcut biserica din Pocola?

— Mulțămire publică. —
(Urmare și fine).

Pomezeeu. Aurel Catone 4 cor. Lucretia Catone 2 cor. Total 6 cor. Pe o colectă ocazională a intrat dela Romul Popa (Less), S. Dregheciu (Sacani) 1 cor. G. Pirtea (Peterd) 2 cor. Entemie Blaga 1 cor. Nestor Blaga 2 cor. (Pulea) P. Marcoviciu, (Bărești) 2 cor. N. Popescu (Cociuba), Dr. Romul Velicio, câte 1 cor. Total 11 cor.

Soborșin. V. Popoviciu 4 cor., S. Ognean 1 cor. Total 5 cor.

Ghioroc. Comuna bisericăscă 5 cor., R. Văntan 3 cor. (Aceasta sumă nu s'a plătit). D. Jarca 1 cor. Nic. Jicicș 1 cor. 20 fil. Total 2 cor. 20 fil.

B-Lazuri. A. Pelle 4 cor. Lalașinț 3 cor.

Fofeldea. „Cordiana“ 2 cor. Bistrița „Coroana“ 2 cor. Din o colectă ocazională: Iustin Popoviciu (Rusiad) 2 cor., Cor. Tempeleanu (Căbești) 2 cor. V. Făreuc (Lupoiaia) 1 cor., Moga (Urvis) 1 cor. A. Ile (Urcad) 1 cor. V. Terebenț (Cociuba) 1 cor. Total 8 cor.

Macoviște. 7 cor. 50 fil. **Tolvadia.** 5 cor. 30 fil. **Luncovița** 5 cor.

Satul-nou. „Sentinela“ 10 cor. **Sacul.** „Săcana“ 5 cor. **Ilva-mare.** „Reuniunea de împrumut“ 5 cor.

Brădet. 2 cor. **Dobrești.** Ioan Moga 5 cor. **Luncă.** Valeriu Moga 2 cor. 40 fil.

Până la 1 Octombrie n. a intrat de tot suma de 9660 cor. 56 fil.

Afară de aceasta sumă s'au mai făcut și alte dăruiri pentru împodobirea și ajutorarea bisericeii. D. arhitect Eugen Rozvány a lăsat prețul planului — 60 cor. în folosul bisericeii. Tot așa d. Ioan Erdélyi, inginer în Beiuș, esnis ca expert la colaudarea bisericeii, diarnul de 20 cor. Pa dăruit bisericeii, iar pentru încunjurarea multelor cheituieli împreunate cu banchetul dela sfîntire, ne-a pus la dispoziție 30 lire de vin din via proprie.

Pentru împodobirea bisericeii au contribuit următorii: Pașcu Gavruța, Savu Mihele, Miron Avram din Pocola, au cumpărat un candelabru de metal masiv în preț de 125 cor. Petru E. Papp și soția Silvia, o candelușă de argint, două luminări pe stul prestol tot de argint în preț de 80 cor. Ioan Lazar, inv. penz. din Petrasa două candelă 7 cor. 80 fil. Dna Maria Walner din Beiuș, făcărice pentru împodobirea stulului prestol, trei tetrapode și o perdea la ușa altarului 79 cor. Dna Lucretia Catone din Tomzeu, o candelă 20 cor. și un suhar; proiecte 12 cor. Văd. Veturia Oancea, o acoperitoare de masă pe evanghelie, congreă brodată în preț de 25 cor. Dna Antonia Papp, protopopeasă 2 stihare pentru băieți, 2 cununi, 2 ștergare la cuminăcătura în preț de 15 cor. Dna Iza Ardelean, Beiuș, două șfeșnice mari înaintea altarului 50 cor. Văd. Maria Cosma și Văd. lui Teodor Papp, Beiuș, câte 2 stihare pentru băieți 20 cor. Dna Rozalia Ispas din Forău un tablet țesătoria românească, pentru evanghelie 5 cor. Dnoara Georgina Papp, un tablet frumos brodat pentru stul proscomedier, 12 cor. Dna Silvia Papp, un acoperământ pe amvonul pe predică 10 cor. Un rând de ornate proiecte cumpărat de creștinele ortodoxe din Pocola în preț de 60 cor. Un acoperământ pe sfântul proscomedier dăruit de creștina Vioara Boicaș din Pocola 5 cor. Un acoperământ țesut, pe tetrapedul din mijlocul bisericeii, dăruit de creștina Evața Sferle în preț de 10 cor.

S'au mai dăruit nenumărate ștergare, icoane, lumini de diferite mărimi dela creștinii și creștinele din Pocola.

Când încheiem aceasta amănunțită dare de seamă, nu avem cuvinte în deajuns ca să ne exprimăm mulțumita noastră profundă taturor binefăcătorilor cari au contribuit la ridicarea frumosului nostru locaș dzeesc. Nu putem răsplăti bunilor creștini fapta lor nobilă. Ne vom strădui însă, ca în rugăciunile noastre ridicate la tatăl cerese să-i pomenim tot-deauna cu cucernicie și evlavie.

Dumnezeu să le fie mângăitor și ajutor în toate zilele vieții lor.

Pocola, la 1 Octombrie n. 1909.

Petru E. Papp,
paroh ort.

Mihal Avram,
epitrop.

Deschidere de prăvălie.

Avem onoare a Vă face cunoscut, că am deschis în Buteni-Buttyin (com. Arad), drumul Aradului, în casa institutului »Codrul« supt firma improtocolată

SFERDIAN ȘI MIȘCA

o prăvălie

de fier, unelte, vase pentru bucătărie, fierării, mașini agronomice, șpițerii, confituri, ș. a.: tot felul de pești, brânzeturi, mezeluri, cele mai fine teiuri, prăjituri pentru tea, mărfuri mărunte și vopseli.

Ne vom năzui, că atât prin vânzarea de marfă bună și ieftină, cât și prin promptitudinea noastră să câștigăm pe deplin încrederea on. mușterii.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, suntem

cu stimă

Sferdian și Mișca.

Un candidat de avocat

afă aplicare momentană într'o cancelarie advocațională. — Adresa la administrația ziarului »Tribuna« în Arad.

Anunț de căsătorie.

Sunt un tînăr de 28 de ani, simpatic, elegant, sunt deasumit oficiant de stat cu o leață începătoare de 800 Cor., și dorind a mă căsători, caut cunoștința unei fete frumoase, care ar avea o zestre amăsurată oficialului meu. Deviza: »Roză albă!« (»Fehér rózsá!«) Poste restante, Arad, fôposta.

Candidat de avocat.

În cancelaria subscrisului afă aplicare momentană

un candidat de avocat.

Reflecțiilor să se adreseze la subscrisul avocat.

Dr. Stefan Rozvan,
în Ilia (Marosillye).

ANUNȚ.

Subscrisul am de vânzare

un hărmiș,

soiu Nonius, licențiat de comisia comitatensă ca acomodat mai vârtos pentru comune. Doritorii să se adreseze la

Petru Pecican,
Ó-Szent-Anna 478.

u. p. Uj-Szt.-Anna, cott Arad.

Căutăm de urgență!

pentru „Moara Steaua societate anonimă în Galați“

un prim contabil

și mai multe comptoiriste, cari să cunoască deplin limbile română și germană. Vor fi preferiți recurenții experți în ale morii, cu cunoștințe de limbile franceză și engleză, eventual și italiană.

Ofertele în scris, provăzute cu atestate și fotografie, să se adreseze: Erste Ofenpaster Dampfmühlen Actien-Gesellschaft in Budapest.

Un candidat de avocat

cu practică bună,

care dorește să stea mai multă vreme în Budapesta, afă aplicație în cancelaria advocațională a dlui

Dr. Emil Babeș,
Grof Károlyi-utca 12.

PUBLICAȚIUNE.

În comuna Comlăuș (Ó-Szt.-Anna) se afă de vânzare

o casă

și alte apartamente,

de sub Nr. 315. Doritorii de a o cumpăra să se adreseze pentru deslușiri la administrația »Tribunei« în Arad.

„AJUTORUL“

societate pe acții

ÎN ȘEICA-MARE.

Avem onoare a aduce la cunoștința publică, că noua bancă „AJUTORUL“, cu sediul în Șeica-mare (Nagyselyk) în Piața Nr. 371, și-a început activitatea în 9 Noembrie st. n. 1909 și se ocupă cu toate operațiunile de bancă sprijinind economia poporului nostru și prin întreprinderi — — de acest fel. — —

Banca „AJUTORUL“ primește depuneri spre fructificare cu 5 $\frac{1}{2}$ % iară mai mari și stabile, dela 1000 cor. în sus cu 6%. Depunerile corporațiunilor se primesc cu 6%. Depuneri și ridicări se pot face și pe cale postală cu cecuri. Darea după depuneri o plătește — — institutul separat. — —

Banca „AJUTORUL“ e deschisă în toate zilele de lucru dela 8—12 ore a. m. și dela 2—5 p. m.

Rugând on. public de binevoitorul sprijin, semnăm cu toată stîma:

DIRECȚIUNEA.

Ultoi de vii.

soiurile cele mai excelente pentru vin și desert de »Érmellék«. 1000 buc. bine dezvoltate, cu rădăcini dese 160 cor., soiuri de desert 1000 buc. 180 cor., »Csabagyöngye« 1000 buc. 400 cor. și 1000 bucăți alese, soiuri ce se întind, 300 cor., mlădițe »Delaware« albe și roșii, cu rădăcini 1000 buc. 100 cor., netede 1000 buc. 40 cor., »Riparia Portalis« cu rădăcini 1000 buc. 30 cor. 1000 buc. netede 16 cor. Pentru veritabilitatea soiurilor se garantează. Catalog de prețuri ilustrat se expediază gratis și franco. — Adresa:

Kágyi Szabó István,
proprietar de vii în
Bihardiószeg.

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoliului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilánytelep mellett.

■ INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ ■

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri
Oradea-mare-Nagyvárad.
Stabilimentul și cancelaria Perceș-u. 9.

Primește: planuirea și zidirea de bireri, școlă, case notariale și a tot felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de cement, comanda se primesc.
Magazin stabil de pietrii artificiale pentru morminte. Prospecte gratuit.

Mâna fiecăruia poate fi frumoasă dacă o îngrijește destul. Cel mai bun mijloc pentru îngrijirea mânilor este **Lichidul „Elza“ pentru mâni**

pentru că e pregătit din materiile cele mai bune pentru conservarea frumuseții mânilor.

Lichidul „Elza“ pentru mâni după o folosință de 3 ori face mâinile catifeleate. Mâni roșii după 8 zile le înălbăște. E cu totul nesticăciosă. Pe când glicerinul, crema de glicerin și altele, după o folosință mai îndelungată înegresc mâinile, lichidul „Elza“ pentru mâni face mâinile albe ca zăpada. Glicerinul, crema de glicerin și altele fiind oleoase sunt nepăcute și grețoase. Lichidul „Elza“ pentru mâni, îndată să așoarbe. Dacă folosiți zilnic lichidul „Elza“ mâinile vor fi totdeauna frumoase, pentru că le scutește de stricăciunea vântului.

Prețul 30 fileri.

Se poate căpăta la preparatorul **Kertész Ernő** — farmacia la St. Anton de Padua Szabadka, Szeged ut.

Magazin principal la Vojtek și Weisz droagerie în Arad.

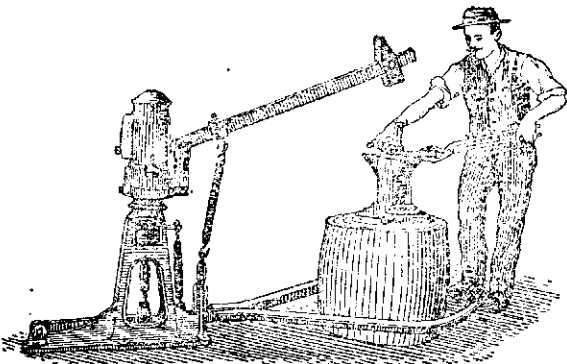
Important pentru lăcățari și fauri.

Ciocan barost patentat ce se poate mână cu piciorul. Invenții de Schwartz és Társa. — Unicii fabricanți și vinzători: **Fabrica Solymos Testvérek Arad, Kölcsey-u. 67.**

Mare economisală de timp și ajutori lucrători, în propozițiune ieftin, se poate folosi ușor în oricare atelier.

Celor cari se interesează la dorință li-se trimite catalog de prețuri cu explicații amănunțite gratuit.

Cu stimă:
Solymos Testvérek, Arad.

In atențiunea celor ce zidesc case!

și a proprietarilor de vii!

Fabrică de cement în Pâncota, LENGYEL SANDOR és Társa.

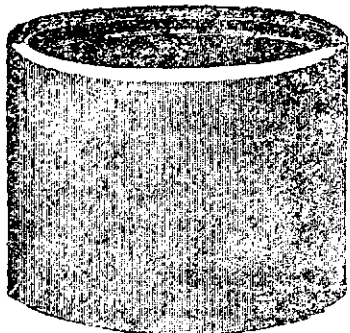
Telefon Pankota 9.

Primește spre lucrare cu beton beton de fier:

iesle în grajduri, bazine pentru apă și comină, etc. fântâne și alte canaluri; fundamente și altele.

Liferează:

țevii de cement în diferite mărimi, țevii de fântână, țigle pentru acoperiș, valaie spre diferite scopuri, vase de apă de ploaie și pentru stropirea vișei, plăci de cement, cement de portland ș. a.

ASCULTAȚI povețele mele!!!

Ca fiecare femeie să fie bucurată de renumele bun al bucărilor sale, și ca acest renume să nu fie știrbit, își alege aromatale (dresurile).

„Biborpaprika“

Cel mai bun aromat e ardeul pat. a lui KÁLMÁN care nefiind tare, dă mâncării colorare excelentă și aromă minunată. Chiar și suferinșilor de stomac le este nesticăciosă. Se poate căpăta numai în pachete originale scutite cu prețurile următoare:

1 cutie de 1 kilogr 6— cor. 1 cutie de ¼ kilogr. 1.80 cor.
1 „ „ ½ „ 3.30 „ 1 „ „ ¼ „ 1— „

— Se poate căpăta dela oricare băcănie și prăvălie de coloniale. —
Poftiți și cercați! Nenumăraose epistole de recunoștință!

Kálmán József, export de ardeiu, Szeged, Dugonics-tér 24.

Ciorapi pentru copii mai ieftin ca oriunde.

Duminecă după amezii mare expoziție în prăvălie.

Mănuși „Blériot“, pentru femei 25 cr.

Manșoni din păr fin 1.80.

Paltoane de iarnă pentru femei și fete.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, EDIFICIUL TEATRULUI.

Ori-care va privi vitrinele mele se va convinge despre prețurile mele extraordinar de ieftine.

MARELE TÂRG DE CRĂCIUN s'a început deja și bogatul meu magazin stă la dispoziția on. public.

Cumpărări ocazionale: Flanell, metrul 17 cr. Barchet m. 27 cr.

Boauri de păr: dela 1.10, 1.50, 2—, 2.50, 3.50 în sus, prețuri neîntrecute.

Căciuli de păr cu 2.25.

Noua fabrică de cumpene (cântare) și atelierul de reparaturi speciale al FRĂȚILOR BURZA și PERMOZER, ARAD,

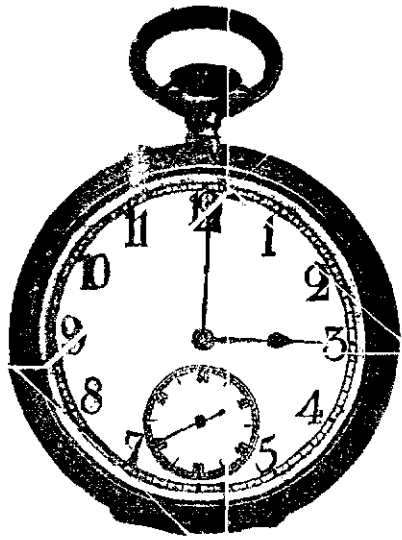
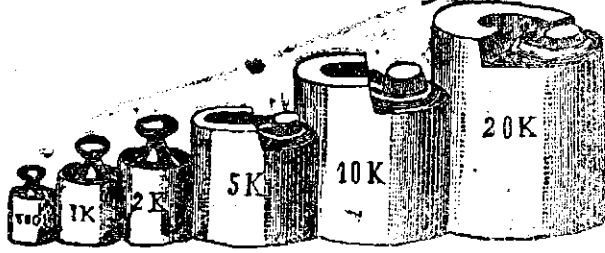
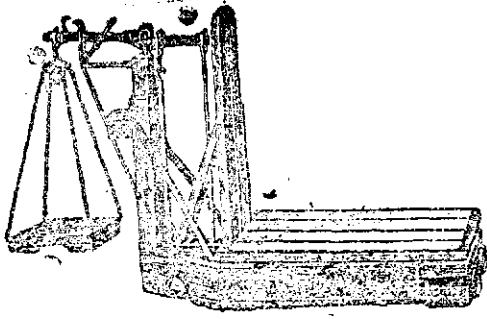
strada Simándi 4.

No. Telefonului 604.

Biroul: Magazinul de marchitărie al Fraților Burza, piața Boros Béni No. 1.

Recomandăm în atenția onoratului public noile noastre cumpene zecimale autenticate, și greutatea zecimale turnate în aramă și fier. Primim în atelierul nostru ori-ce reparaturi atingătoare de această branșă. Cerem binevoitorul sprijin al on. public, cu tot respectul:

Frații Burza și Permozer.

Cele mai bune

orologie

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă chesășie de 10 ani și prețuri ieftine, liferează cea mai bună prăvălie în aceasta privință în întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED.

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

A ieșit de sub tipar și se află de vânzare

„Calendarul Național”

pe anul 1910.

întocmit de redacția foilor dela Orăștie. — E și mai frumos ca cel de anul trecut!

În fruntea Calendarului e: *Monumentul ridicat la Sibot* (lângă Orăștie) vitejii românești de pe Câmpul Pâni, și descrierea acelei lupte mari a lui Paul Chinezu care cu Români săi bătășeni a scos din gura morții pe Săcu, Ungurii și Sașii înfrânți de Turci, — și a potopit aceluia 30.000 de Turci! Ungurii o scriu ca o viteză ungarească. Calendarul Național pe 1910 dovedește, că ea a fost o strălucită biruință a Românilor asupra păgânilor!

— Urmează 12 chipuri negrăit de drăgălașe, înfățișând pe înaltele persoane dela Curtea Română: *Prințesa Maria*, cu cele 2 fiice ale sale și cu cei doi Prinți: *Carol și Nicolae*, în costume naționale, ele ca drăgălașe *fărăncuțe*, ei ca minunați *ciobănei* români!... Atât sunt de frumoase că nu să pot descrie, ei trebuiesc văzute! — Vin apoi:

— *Minunile firii din fundul mărilor*: 5 chipuri de caracude (animale foarte ciudate, cu sute de brațe) — Chip de *zidiri uriașe* în New-York! — *Tren de munte*, în roată și dinți — *Miri saxoni*, în ciudatele lor haine de nuntă. — O minune americană: *Stâncă ce se tot mișcă*, animată pe coasta unui colț de peatră, și nu cade! Foarte interesant! — *Napoleon cel mare*, când vine înfrânt din Rusia, și istoria acelui groznic războiu, care e începutul apusului lui Napoleon. Mișcător și interesant! — Și alte chipuri. Apoi material de citit; poezii, schiță, povești, haz, poezii populare și altele, foarte alese și desfătătoare: **Prețul unui Calendar Național e numai 18 cruceri (36 fil.) și 5 fil porto, așadar 41 fileri cu poșta cu tot. — Dacă trimiteți bani pentru 5-10 Calendare, le capeti în ce de 18 cr. cu numai 13 cr. (26 fil) unul, — și-ți vin franco (poșta plătită acasă. — Dacă trimiți banii pentru mai multe calendare ca 10, le plătești cu numai 11 cruceri (22 fileri) unul, — având însă a-ți plăti însuși porto la scoaterea pachetului dela poștă. — Cel ce le cere ne plătește înainte spre vânzare, cu legământul de a le plăti după ce le vând, le capetă cu 13 cr. (26 fileri) unul, având, însă a-și plăti ei porto la scoaterea pachetului dela poștă.**

Se capetă la administrația foilor:

„Libertatea” și „Foaia Interesantă”,

în Orăștie-Szászváros, și la

„Librăria Tribunei” Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.

S'au ieftinit Cărbunii.

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4.—.

100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.

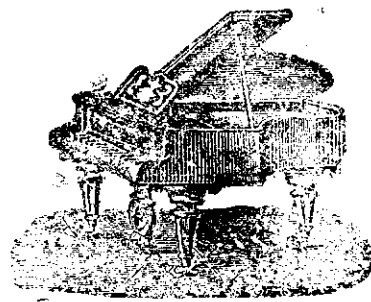
100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțător de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.

Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrici, mori precum și pentru trierat expediez cărbunii de Prusia de calitate cea mai bună.

Fondată la 1840.

Werner

fabrică de piano, pianine și cimbele, aranjată pe putere de mașini
Pozsony — Pressburg.

Fregătește numai **instrumente muzicale** de primul rang. Pe lângă garanția solidă expediază și cu favorul de **plătiri în rate lunare.**

Prima fabrică germană vieneză de piano, pianine și cimbalme. Preț-urent cu provocare la acest ziar se trimite gratis și franco.

Adresa telegrafică: CLAVIER WERNER-POZSONY.

Mașina de spălat

„WELT WUNDER”

este bucuria fiecărei femeie econoamă bună; albiturile, pe lângă cea mai mare cruțare și lucru ușor copilăresc, devin albe lucitoare. 75% economisire de timp, bani, încălzit și săpun.

Fără chlor! Fără sodă!
Fără ajutor! Fără putere!
Fără frecare! Fără învârtire!
Fără terpenină! Fără salmiac!

Prețul 40.— Gor.

Cereți îndată prospect gratuit dela:

WILHELM OBERTH,

Mediaș—Medgyes Nr. 8. (Transilvania).

La trimiterea înainte a cor. 40.— mașina se expediază franco.

